

Vi Kvinnor

julen - 65

smak och fakta avgjorde!

Som yrkeskvinna och husmor sätter jag värde på en produkt som vegetabiliska Tre Ess Lyx, och detta av flera skäl: Dels uppskattar jag den klara faktaredovisningen på paketet, som bl.a. informerar om näringsvärde, vitamin- och kalorihalt samt anger lämplig förvarings- och bredningstemperatur. Dels uppskattar jag den friska, lagom salta smaken, som gör att jag lika gärna använder Tre Ess Lyx till brödet som till matlagning och bakning. Inte minst när det gäller bakning är ett högklassigt matfett ofta avgörande för det goda slutresultatet.

Smak och fakta talar alltså för Tre Ess Lyx, tillverkat av förnämliga råvaror och förpackat i praktiskt guldfoliepaket, som bevarar den fina aromen. Varför inte pröva själv!

Detta står på paketet

Högsta näringsvärde — Kalorihalt: 7.700 kal/kg — Fetthalt: 82% — Endast vegetabiliskt fett — Vitaminer: Vitamin A 30.000 IE (Internationella Enheter) per kg — Vitamin D 3.000 IE per kg — Lika mycket vitaminer året om — Lämplig förvaringstemperatur: +6 till +10°C — Bästa bredbarhet vid +15 till +20°C.

Näringsvärdet

Tre Ess Lyx har högsta näringsvärde. Viktigt är att siffrorna för kalorihalten och fetthalten är desamma som hos alla andra fasta matfett. Vitaminhalten i Tre Ess Lyx är lika hög året om.

Vegetabiliskt

Vid framställningen av Tre Ess Lyx användes endast de finaste råvaror, och fettet är uteslutande vegetabiliskt — från växtriket.

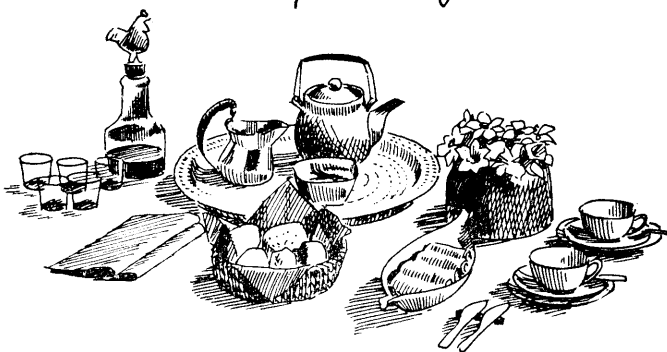
Förvaringstemperaturen

Kylskåpet är idealiskt för Tre Ess Lyx, som har lämpligaste förvaringstemperatur mellan +6 och +10°C.

Bredningen

Tre Ess Lyx går lätt att breda och är lika smidigt året om: konsistensen anpassas nämligen efter årstiderna. Bästa bredbarhet vid +15 till +20°C.

Bone Graner

— smaken som segrat

kommer jag att återse dig?

Nguyen Van Troi, en ung elektriker i Saigon, avrättades på amerikanarnas befallning i oktober 1964. Inför döden bekräftade han sin fasta tro på folkets seger över de amerikanska aggressorerna.

Hittills har man inte vetat mycket om vem denne Nguyen Van Troi var, mer än att han var en hängiven patriot. Men när Quyen, hans unga hustru, kom över till det befriade området, berättade hon om deras sista samvaro i augusti 1964 i fängelset. Quyen och Troi hade gift sig i maj samma år. Här följer hennes berättelse.

Jag kom klockan tre på eftermiddagen. I väntrummet till de dödsdömdas avdelning stod Troi vid sidan av en fånge som hjälpt honom att stiga nerför trappan (Troi hade sårats under tortyren). En polis som satt på ett bord några meter längre bort hade uppsikt över oss. Trois kamrat avlägsnade sig när han fick se mig. Troi lyckades själv hålla sig upprätt. Han var klädd i vit skjorta och randiga byxor. Krampaktigt pressade jag korgen med sötsakerna jag tagit med mig intill mig för att inte tappa alltsammans i golvet. Jag erinrade mig de råd mina kamrater gett när jag själv var i fängelse: "Man måste bita ihop tänderna. Gråt inte. Det ökar bara deras lidande som älskar oss." Jag ville att min man åtminstone under de sista dagarna av sitt liv inte skulle belastas med bekymmer för min skull. Men mot min vilja rann tårarna över mina kinder. Jag ville säga något men min strupe var som hopsnörd. Min man kom emot mig, inte heller han fick fram ett ord. Han bredde ut armarna och fick mig att sitta ner på bänken vid hans sida. Jag lutade mitt huvud mot hans skuldra och i min djupa smärta kunde jag bara snyfta. Troi strök mej ömt över håret och frågade sedan: "Du grät förstås mycket när du läste tidningarna, inte sant?" Först kunde jag bara snyfta till svar. När jag återfick rösten sade jag: "Hur skulle jag kunnat låta bli. Våra för-

äldrar och många av våra vänner kom. Också de grät allsammans. Jag har sprungit omkring i flera dagar för att få reda på i vilket fängelse du var."

Är du ond på mig?

Medan han torkade mina tårar med min näsduk frågade han: "För min skull är du mycket olycklig. Är du ond på mig?"

"Jag kan bara älska dig. Hur skulle jag kunna vara ond på dig? Jag står i skuld till dig, samtalen med kamraterna i fängelset har hjälpt mig, jag är klar över hur dåraktig jag varit och måste gråta ännu mera. Men försök förstå mig, jag kunde inte ana att du var med i kampen. Jag blev missnödd och svartsjuk, och jag hindrade dig."

Min man svarade: "Just vid den tidpunkt när vårt bröllop närmade sig stod jag i begrepp att påskynda förberedelserna för att lyckligt slutföra mitt uppdrag. Därför måste jag vara borta hela dagarna och ibland också hela nätterna. Jag kände att du var förtvivlad och höll mig för att vara obeständig."

Efter att vi gift oss kunde vi båda inte gå ut och promenera en enda gång, så som jag hade lovat dig. Jag visste att jag försummade dig, men jag kunde inte handla annorlunda. Knappt hade vi gift oss så gick jag hemifrån varje kväll och för att komma tillbaka först sent på natten.

Vad var jag dig för en man. Jämt när du oroade dig kunde jag bara svara: Jag är upptagen. I ditt ställe skulle jag också blivit ond. Men du var verkligen söt och god, en annan skulle ha satt himmel och jord i rörelse. Jag kunde inte ge dig någon förklaring. Jag måste först genomföra mitt uppdrag, sedan kunde jag berätta allt för dig. I dag har du förstått det, inte sant?"

"Jag har förstått det, när jag såg dig med handbojor."

Fortsättning på sidan 23

Vattnet hade stigit igen. Det hade regnat nästan två dygn i sträck och ån var fylld ända upp till kanten av strandbrinken. Den dagen hade gryningen varit grå, och nu var himlen blå och varm för första gången på hela veckan.

Les drog av sig skjortan och knäppte upp byxorna. Han behövde aldrig spilla någon tid på underkläder, för så snart det blev varmt nog att gå barfota på våren gömde han undan sin combination i en garderob och där fick den ligga till hösten. Hans mamma var död och hans pappa bekymrade sig aldrig om underkläderna.

— Vi skulle ha haft en spade att gräva upp gyttja med, sa han. Så fort det regnar blir det alltid fullt av gyttja här. Men jag vill inte springa efter nån nu, för om dom får se mej, kanske jag blir tvungen att stanna hemma och göra nånting.

Medan Les hängde upp skjorta och byxor på en buske, vadade jag ut i det gula vattnet. Jag sjönk ner till smalbenen i gyttjan och det var alldeles fullt av gamla torra trädgrenar på botten. Jag drog upp några av de största och kastade dem på andra stranden.

— Hur djupt är det, frågade Les.

Jag vadade ut till mitten av ån, där strömmen var starkast. Det gula vattnet nådde mig nästan upp till axlarna.

— Det går nästan ända upp till halsen, sa jag. Men det är miljoner gamla trädgrenar på botten. Skynda dej så vi får bort dom.

Les plaskade i. Det dyga vattnet sög och gurglade kring kroppen på honom.

— Jag ger mej fan på att det är nån som går hit enkom och kastar i gamla grenar varenda dag, sa han och gjorde en ful

på andra sidan stängslet en enda gång i år?

— Jag har inte sett till hans kor på hela sommaren. Och om jag också hade sett dom, skulle jag väl inte ha brytt mej om att skrämma dom. Det där säger han bara för att vi inte ska få gå hit och bada.

En massa stickor och barkbitar kom plötsligt flytande nedför ån. Någonstans längre upp hade väl en hop smörja fastnat mot en nedhängande gren eller något sånt och så hade alltihop lossnat på en gång. Jag satte ihop underarmarna som ett V och fångade upp smörjan och kastade iland den.

Les muttrade nånting och dök ner för att hämta upp en gren. Botten var så mjuk att vi inte kunde ta ett steg utan att försöka dra upp foten ur den sega gyttjan; annars skulle vi ha fallit framstupa. Gyttn stank som en svinstia.

Les slängde upp en stor gren på andra stranden.

— Hör du, Jack — ifall gubben Howes skulle komma hit nån gång när vi är här och vilja köra bort oss, så kastar vi gyttja på honom. Är du med om det? Det skulle väl smaka, va?

— Det skulle vara lagom åt'en, men det är nog bäst vi låter bli. Han skulle gå raka vägen och skvallra hemma.

— Jag är inte rädd för honom, sa Les. Det är ingen fara. Han säger ingenting, det vågar han inte. Då passar vi honom en dag och tvålar in honom med gyttja, det vet han.

— Jag vet inte, sa jag. Han skvallra på mej den där gången när jag släppte in hans ankbonde i hönsgårn.

— Det var så länge — Les hejdade sig och lyssnade.

tjockt av dy, att porlandet riktigt fyllde luften.

Plötsligt skildes buskarnas grenar och Jenny steg fram. När Les fick se henne, spärrade han upp ögonen och rök upp huvudet ur vattnet för att andas. Plasket han gjorde kom oss att rycka till alla tre.

Jenny var gubben Howes' dotter. Hon var ungefär i vår ålder, kanske något år äldre.

När Les såg att hon stod och tittade på våra kläder, puffade han till mig med arm-bågen.

— Vad gör du här? sa han barskt för att försöka skrämma henne.

— Jag får väl vara här så mycket jag vill.

— Du har inte här att göra, när vi håller på och badar. Du är ingen grabb.

— Gör dej inte viktig, jag går hit så mycket jag vill, sa Jenny. Ån är väl inte din heller?

— Inte din heller, sa Les och räckte ut tungan. Vad sa du nu då?

— Du behöver inte göra dej viktig för det, sa Jenny. Akta dej så jag inte tar dina kläder och gömmer dom någonstans så du aldrig hittar dom mer i hela ditt liv. Vad sa du nu då?

Hon gick fram till busken där våra kläder hängde och tog Les' byxor och min combination.

Les grep mig i armen och drog mig mot stranden. Det gick inte fort i början, för vi måste rycka upp fötterna ur gyttjan innan vi kunde röra oss.

— Vi tar och doppar henne, viskade Les. Vi doppar henne så stor hon är. Kom!

Vi kravlade upp för strandbrinken och fick tag i Jenny just som hon skulle till att rusa igenom buskarna med våra kläder. Les tog henne om livet och jag grep tag i armarna på henne och drog så mycket jag orkade.

— Jag skriker, sa Jenny. Släpp mej, annars skriker jag allt vad jag orkar! Akta er bara, pappa är där borta på ången.

— Vi är inte rädda för nån, sa Les och försökte se hotfull ut för att sätta skräck i henne.

Jag lade handen över munnen på henne och höll henne med ett fast grepp om halsen. Med förenade krafter släpade och drog vi henne tillbaka till stranden.

— Ska vi doppa henne, Jack? sa Les. Tror du inte hon skulle må bra av det? Hon har säkert slagit i gubben allt möjligt om oss. Hon är en riktig skvallerbytta.

— Det vore lagom åt henne, sa jag. Men tänk om hon går och skvallrar.

— När hon har fått vad hon behöver, aktar hon sej nog för att gå och skvallra mer. Vi doppar henne tills hon lovar på hedersord att inte säga nånting. Det är hon som går och kastar gamla grenar i ån varenda dag, det kan jag svära på.

Jenny var hjälplös i våra armar. Les hade båda armarna om livet på henne och jag höll henne om halsen med vänstra armen. Hon försökte bita mig i högra handen, som jag höll för munnen på henne, men varje gång hon försökte klämde jag till om halsen så att hon måste släppa.

Jag var litet rädd för att doppa henne, för en gång hade vi doppat en negerpojke, som hette Bisco, så att han nästan drunknade. Vi doppade honom så att han slutade andas och blev slapp i hela kroppen. Vi fick lägga honom på marken och rulla honom fram och tillbaka, och hela tiden rann gult dyvatten ur munnen på honom. Jag var orolig för att vi kanske skulle dränka Jenny, och hur skulle det då gå för oss?

— Nej, jag vet vad vi ska göra med henne, sa jag.

— Vad då?

— Vi tar och tvålar in henne med gyttja.

indiansommar

av Erskine Caldwell

gubbe. Hur skulle dom annars komma hit? Så här mycket grenar kan inte ramla i av sig själva. Det är nån som kastar i dom, och du kan klappa dej på att han inte bor så värst långt härifrån.

— Det kanske är gubben Howes.

— Ja, just han. Det var honom jag tänkte på. Jag ger mej fan på att han går hit varenda dag och kastar i grenar.

Han snubblade på en vass gren och han nöp ihop näsan med fingrarna och knep ihop ögonen och dök ner och drog upp den ur gyttjan.

— Hördudu, sa han.

— Ja?

— Gubben Howes har sagt åt pappa att vi skrämde hans kor i lördags. Han påstod att vi hade skrämt dom så att han inte fick dom att släppa mjölken.

— Ån är väl inte hans heller. Han äger inte ett dugg här, annat än ängarna på andra sidan stängslet. Och vi har väl inte varit

Någon hade trampat på en torr kvist bakom buskarna. Ljudet var så skarpt att det hördes tydligt över vattnets plaskande och porlande.

— Vad var det? sa vi båda två.

— Vem kan det vara? undrade Les.

— Tyst! sa jag. Kryp ner och var tyst!

Upp bakom buskarna hörde vi någon trampa i de torra löven och kvistarna. Vi kröp ner i vattnet tills bara huvudet var ovanför.

— Vem kan det vara? viskade Les.

Jag skakade på huvudet och höll näsan under vattnet. Det gula vattnet virvlade och sorlade kring trädrötterna bredvid oss. De hade blivit renspolade av högvattnet för flera år sedan, och nu var de överväxta av bark och såg gamla och gråa ut.

Les dök djupare och djupare, tills bara ögonen och hjässan var uppe. Han höll sig om näsan med båda händerna under vattnet. Strömmen var så stark och vattnet så

— Det är väl lika bra att doppa henne? Sen aktar hon sej för att kasta i mera grenar. Och skvallra med.

— Nej, det är inte värt, sa jag. Kommer du inte ihåg Bisco? Han nästan drunkna ju. Det vill jag inte vara med om en gång till.

Les tänkte efter en stund medan han betraktade Jennes rygg. Hon sparkade och klöste hela tiden, men hon kom inte åt att göra oss något och inte kunde hon komma lös heller.

— Kör för det då, sa Les. Vi tar och tvålar henne, det är lika bra. Sen lär hon sej nog att sluta skvallra.

— Skvallra gör hon nog i alla fall, så det är lika bra att vi gör'et ordentligt. Så kanske hon låter bli att kasta grenar på vårt badställe i alla fall.

— Hon ska inte skvallra heller, sa Les. Du ska få se att hon inte ska våga säga nånting. Inte åt gubben Howes en gång. Doppning och tvålning är det bästa som finns för skvallerbytter. Det är det enda som hjälper.

— Då sätter vi igång då, sa jag. Hon har gjort rätt för det. Nån måste i alla fall göra't och ingen kan göra't bättre än vi. Sen aktar hon sej nog för oss ska du se.

Les lade omkull Jenny på stranden och låste hennes armar på ryggen och tryckte hennes ansikte mot marken så att hon inte kunde ge ett ljud ifrån sig. Han måste sätta sig grensle över nacken på henne för att hålla henne stilla.

— Klä av henne du, sa han. Hon kan inte komma nån vart.

Jag böjde mig ner för att dra av henne klänningen och hon sparkade mig med båda fötterna mitt i magen. Jag ramlade baklänges och när jag försökte sätta mig upp hade jag alldeles tappat andan. Jag öppnade munnen och försökte skrika åt Les, men jag förmådde inte så mycket som viska.

— Vad är det, Jack? sa Les och vände sig om.

Jag kom upp på knäna och krökte mig framöver med båda armarna om magen.

— Vad är det med dej, Jack? sa han. Sparka hon dej?

Han hade suttit med ryggen till så han hade inte sett något.

— Sparka mej? sa jag matt. Ja, det måste väl ha varit hon, men det kändes som en mulåsa. Jag kan inte andas.

— Sätt dej på hennes ben då, så kan hon inte sparkas, sa Les.

Jag sprang ner till ån och hämtade båda händerna fulla av gul gyttja. Det hördes ett maskande ljud, när jag grävde upp den, och det luktade värre än en svinstia. Det fanns ingenting som stank så otäckt som gyttjan där i ån. Det var bara ruttna löv och dy, men det luktade som skämda ägg och annat i den vägen.

Jag drog av Jenny klänningen och kastade upp den över en buske så att den inte skulle bli nersmetad. Les kunde både hålla fast hennes armar och täppa till munnen på henne, för hon var inte hälften så stark som någon av oss.

— Hon har underkläder på sej, sa jag.

— Ja, det är klart, sa Les. Det har alla jänter. Det är därför dom är så fåniga.

— Du menar väl inte mej? sa jag och såg på honom. För då...

— Jag menar henne, sa Les. Det vet jag väl att du går med underkläder bara för att du är tvungen. Men jänter gillar det. Dom vill inte vara utan. Det är därför dom är så fåniga.

— Ja, det är inte värt du menar nånting om mej, sa jag, för då...

— Håll käften och raska på, sa Les.

— Ska vi klä av henne naken?

— Ja, det är klart. Det måste vi, annars kan vi ju inte tvåla henne.

— Nej, det förstås, sa jag, men tänk om gubben Howes kommer och får se...

— Han är väl inte farlig. Vem fan bryr sej om honom? Inte jag i alla fall...

Vi brottades med Jenny en stund till, och när vi äntligen fått av henne underkläder, sa Les att han var trött på att hålla henne. Han pustade och flåsade som om han hade sprungit en hel mil utan att hämta andan.

Jag satte mej grensle över hennes nacke och höll hennes armar med ena handen och täppte till munnen på henne med den andra. Les tog en näve gyttja och slängde på henne. Den träffade henne på magen och det lät som när man slår vatten på en bräda. Han kastade en näve till. Det stänkade över oss båda två. Medan han sprang ner till ån efter mera vände jag på Jenny så att han kunde tvåla henne på ryggen också. Hon kämpade inte emot längre men jag vågade inte släppa taget. När jag vänt på henne, låg hon orörlig på marken utan att så mycket som sparka.

— Här ska hon få, sa Les när han kom tillbaka med händer och underarmar fulla av gul gyttja. Det här skulle hon ha haft för länge sen egentligen. Nu kanske hon aktar sej för att skvallra mera.

Han slängde alltsammans över ryggen på henne och sprang efter mer.

— Gnugga in det där så länge, mens jag hämtar mera, sa han. Det ska hon ha för hon kastar grenar på vårt badställe. Skvallerbytta!

Jag böjde mig fram och gned ut gyttjan över hennes rygg, ner över benen och upp över axlarna och armarna. Jag försökte låta bli att smeta ner henne i håret, för jag visste hur svårt det var att tvätta bort dygigt åvatten.

— Vänd på henne igen, sa Les och föll på knä bredvid oss med en ny laddning. Mer ska hon ha.

Jag vände på henne igen och hon gjorde inte det minsta försök att komma loss. Les bredde ut gyttjan över henne och började gnugga in den ordentligt. Han tog en näve och smetade över hennes ben och lår och mage. Sedan tog hon en näve till och smetade över axlarna och bröstet. Hon gjorde fortfarande inte ett försök att komma undan, fast hon vred på sig litet när Les gned in de mjuka delarna av hennes kropp med gröten av dy och ruttna löv. Mest låg hon stilla som om hon sov.

— Konstigt, sa jag.

— Vad då? frågade Les och hejdade sig.

— Att hon inte försöker komma loss längre.

— Hon bara försöker lura oss, sa Les. Rätt vad det är tänker hon sticka iväg. Jag ska hålla henne ett tag nu.

Han avlöste mig och jag tog en näve gyttja och började tvåla henne. Gyttjan var inte klibbig längre, när jag gned ut den över hennes kropp kändes den ren och len. När mina händer gled över henne, kände jag att hennes kropp gled över henne, mjukare än min och att delar av den var mycket mjuka. När jag gned den rena gyttjan över hennes bröst, kändes det så lent och mjukt att jag inte vågade komma åt henne där mera. Jag kastade en blick på hennes ansikte och såg att hon tittade på mig. Hennes sätt att se på mig kom mig att tro att hon kanske inte var arg på oss för att vi gjorde så här med henne. Jag inbillade mig till och med att om inte Les hade varit med skulle hon ha låtit mig tvåla henne så länge jag ville.

— Vad gör du? sa Les. Det där är väl ett konstigt sätt att tvåla henne.

— Det räcker nu, sa jag. Hon behöver inte mera. Vi går hem nu. Det räcker.

— Vad är det med dej? sa Les och rynka-

Fortsättning på sidan 21

realpolitik

ur Sällskap för natten

av Artur Lundkvist

Det finns olika alternativ – mörka och ljusa. Om de mörka tar överhanden kan det bli som Artur Lundkvist här tecknar då han ger uttryck för den mest fruktansvärda av alla farhågor.

Befolkningsökningen särskilt i de underutvecklade länderna, bland de färgade folken, hotar inom kort mänskligheten med katastrof. Svält för alla, uttömda resurser, en ursinnig trängsel, kannibalism som utbreder sig.

Det är de högt utvecklade vita nationernas sak att förhindra denna katastrof. Vetenskapsmännen arbetar febrilt på att lösa problemet genom att skapa en bomb som inte förgiftar luft och vatten, inte förintar annat än människor och högre djurliv, men i övrigt lämnar landområden och naturresurser intakta.

Så snart denna bomb föreligger kan man snabbt och praktiskt taget smärtfritt utplåna huvudparten av de färgade folken, utan risk för egen del. Det blir den mest idealiska lösningen på det hotande överbefolkningsproblemet.

De högststående vita folken får därigenom allt det utrymme de behöver och jordens alla resurser står till deras förfogande. Levnadsnivån kan höjas som aldrig förr i mänsklighetens historia, krigsorsakerna bortfaller, teknikens utveckling gör slavarbetare överflödiga.

Tackande Gud för den offergärning man utfört, med det bästa samvete över att ha räddat den mänskliga eliten från undergång, kan man nu se fram emot en paradisisk tid på jorden.

Kvinnornas Demokratiska Världsförbund 20 år

KDV:s Rådsmöte 26–29 oktober då man firade 20-årsminnet av förbundets grundande kunde aldrig ha fått en vackrare ram än Salzburg, denna stad bland bergen med anor från vår tideräk- nings början, med borg och kyrkor från medeltiden och minnen av Mozart och Haydn. Solen strålade, bergens alla lövträd bar sin bästa höstkrud.

Färgrik var också den skara kvinnor som samlats från 60 län- der i alla världsdelar. Vi var 157 delegater och så represen- tanter för ett 10-tal internationella organisationer. 14 av de när- varande hade varit med när förbundet bildades i Paris på hösten 1945. Österrikes Kvinnoförbund och främst Irma Schwager hade all heder av att ha ordnat allt perfekt.

Madame Eugénie Cotton, vår högt älskade ordförande under alla år och nu i fortsättningen berättade på sitt underbara sätt om de år som gått och om framtidsperspektiv. Hon sade bland annat att KDV ej är ensamt om att fylla 20 år 1965 – arbetarnas och ungdomens internationella organisationer bildades 1945 liksom framför allt Förenta Nationerna.

Varför bildades en kvinnoorganisation som vår just vid krigs- slutet? Främst därför att kvinnorna, mödrarna, uppreser sig mot kriget som brutalt förgör livet, dödar de barn kvinnorna fött till världen. Vi minns i dag helt gripna de ord som den gången ut- talades av en ung vietnamesiska: "Vi lever sedan 80 år i kolonialt förtryck. I ett samhälle där människor exploateras och förtrycks får de svagaste bära den tyngsta bördan. Och vem är svagare i da- gens samhälle än kvinnor och barn?"

KDV har velat verkligen ena alla kvinnor för att skapa en mäktig kraft i stånd att försvara det som alla kvinnor har kärt, barnens framtid, deras hem och välfärd. För att nå detta mål har vi arbetat för kvinnornas frigörelse, för deras fulla medborger- liga rättigheter för att kvinnan som maka och mor, som arbetare och medborgare ska stå vid mannens sida.

Madame Cotton nämnde de viktigaste milstolparna i KDV:s 20- årsiga verksamhet:

1946 i december vände sig KDV till FN med krav på minskade rustningar och förbud mot atomvapen.

1947 sändes en internationell kommission till Tyskland. KDV var den första internationella organisation som tog upp tyska kvinnor som medlemmar. (det beslöts på ett möte i Stockholm).

1949 utsändes från Budapest en gripande appell mot kriget: "– om vi kvinnor som är halva mänskligheten står enade kan ett nytt krig ej bli till".

1949 föreslog KDV tillsammans med en grupp intellektuella en världsfredskongress som ledde till bildande av Världsfredsrel- sen.

1951 sände KDV en internationell kvinnokommission till Korea som då härjades av ett fruktansvärt krig.

1953 hölls i Köpenhamn en kongress till försvar för kvinnornas rättigheter med deltagare från 70 länder.

1955 hölls på KDV:s initiativ i Lausanne Mödrarnas världskon- gress till barnens försvar mot kriget. Denna kongress hade 1060 deltagare från 66 länder.

1958 höll KDV sin fjärde kongress – i Wien – där ämnet var "Kvinnans roll och ansvar i dagens värld".

1959 höll KDV tillsammans med kvinnor från andra internatio- nella organisationer en avrustningskonferens i Kungälv – "Da- gens dröm, morgondagens verklighet". Bland deltagarna märktes den advokat från Vietnam som också deltog i rådsmötet nu i Salz- burg.

1960 firades 50-årsminnet av Internationella kvinnodagens in- stiftande med en stor kongress i Köpenhamn. Kongressen som hade bakom sig en särskild sammankallande kommitté räknade deltagare från 74 länder.

1962 tog KDV initiativet till en Kvinnornas världssamling för av- rustning som upptog kontakt med FN:s organ i Genève.

"Vi manar er till outtröttlig kamp utan fruktan för svårigheter och offer för att vinna och försvara kvinnornas rättigheter på alla

T. v. Den franska vetenskapskvinnan Madame Eugénie Cotton har alltsedan KDV bildades stått i spetsen för världsförbundet. T. h. Afrikas och Asiens kvinnor kom tidigt att spela en betydande roll inom KDV. Här en bild från en av de Afro-Asiatiska konferenser som KDV organiserat. Nedan t. h. två bilder från Kvinnornas världskongress i Moskva 1963. Dr Andrea Andreen tillsammans med Funmi Ransome Kuti från Nigeria samt en del av den svenska delegationen.

Nedan t. v. några av förgrundsgestalterna i KDV genom åren — Maria Maddalena Rossi och Carmen Zanti från Italien, Eugénie Cotton och Andrea Andreen i presidiet vid ett av världsorganisationens rådsmöten.

områden...". Detta är formuleringen i appellen vid Kvinnornas Världskongress i Moskva 1963.

Regionala konferenser har hållits i ett antal länder.

Under dessa 20 år, fortsatte Madame Cotton, har världen förändrat sig, den har vuxit och krympt. 1945 var 30 procent av alla länder kolonier, 1965 är det 6 procent. Vi har nu mycket mer kontakt med alla länder än tidigare. KDV har affilierade organisationer i 72 länder och kontakt med större eller mindre grupper av kvinnor i ialles 113 länder. KDV har ofta understrukt att vi inte vill vara en överorganisation som ger direktiv till de anslutna nationella organisationerna, men vårt kollektiv har som alla sådana en personlighet med sin egen utstrålning, vi är ej blott en samling nationella grupper. Mellan KDV och dess anslutna organisationer går en ström av upplysningar, hjälp och vänskap i båda riktningar. I vårt hjärta lever den stora drömmen från 1945 om att ena alla kvinnor till kamp för fred och nationellt oberoende, för kvinnornas fulla likställighet i samhället, för barnens hälsa och lyckliga framtid.

A. A.

"det är till det priset ni äter socker i Europa..."

**ur Candide
av Voltaire**

Första dagen av färden var tämligen behaglig. De båda resenärerna kände sig upplivade av tanken på att äga mer skatter än Asien, Europa och Afrika tillsammans kunde uppvisa. I översvallande glädje ristade Candide Kunigundas namn i trädens bark. Men redan andra dagen gick två av deras djur ner sig i ett kärr och försvann med packning och allt. Ett par dagar senare stupade två andra av trötthet och sedan var det sju eller åtta som dukade under i brist på föda i en öken. Efter ytterligare några dagar störtade en del ner i en avgrund och slutligen, efter hundra dagars färd, återstod inte mer än två.

— Där ser du, sa Candide till Cacambo, hur förgängliga denna världens skatter är. Det enda varaktiga är dygden och min längtan att återse fröken Kunigunda.

— Medges, sa Cacambo. Men vi har i alla fall två vädurar kvar och skatter, vars make kungen av Spanien aldrig kunnat drömma om. Långt därborta skymtar en stad. Jag skulle tro det är Surinam. Det är holländsk besittning. Vi står inför slutet på våra mödor och lyckan vinkar.

Inte långt från staden såg de en neger ligga utsträckt på marken. Han hade bara hälften av sina kläder på sig, det vill säga hälften av ett par blå lärftkalsonger. Dessutom hade den stackarn mist vänstra benet och högra handen.

— Min vän, sa Candide till honom på holländska, vad i Herrans namn gör du här i detta hemska tillstånd?

— Jag väntar på min husbonde, den store köpmannen herr van der den Dur, svarade negern.

— Är det herr van der den Dur som har tygat till dig så där? frågade Candide.

— Ja, herre, svarade negern. Så brukas det här hos oss. Allt vi får i klädväg är ett par lärftkalsongen två gånger om året. Om vi får ett finger krossat av kvarnstenen under arbetet i sockerbruket, mister vi hela handen och om vi försöker fly hugga de av oss benet. Jag har varit med om båda delarna. Det är till det priset ni äter socker i Europa. Men när min mor en gång i tiden sålde mig för tio patagoner på Slavkusten i Guinea sa hon:

"Kära barn, välsigna våra fetischer och sluta aldrig upp att tillbe dem! De kommer att skänka dig ett lyckligt liv. Du har nu fått äran att arbeta som slav hos de vita, våra herarer, och därmed skapat dina föräldrars lycka".

— Jag vet nu inte hur det förhåller sig med den saken, men i varje fall har då inte de skapat min. Hundar, apor och papegojor är inte tusendelen så olyckliga som vi. De holländska trollkarlarna som omvänt mig till sina fetischer, förklarar varenda söndag att vi alla är Adams barn, både svarta och vita. Jag är ingen genealog, men om de där prästerna har rätt så är vi sysslingar hela bunten. Och ni måste väl medge, att värre än så här kan man då inte uppträda mot sina egna släktingar.

— O Pangloss! utropade Candide. Något så gräsligt som detta hade du aldrig kunnat föreställa dig. Och nu får det vara slut. Jag är färdig med dig och din optimism.

— Optimism? Vad är det för något? frågade Cacambo.

— Jo, sa Candide, det är den vanvettiga manin att mitt i allt elände hävda att allt är inrättat till det bästa.

Och han betraktade negern och grät och det gjorde han fortfarande när de red in i Surinam.

Deras första fråga gällde hamnen och om det möjligen fanns något fartyg där att hyra för en resa till Buenos Aires. Slumpen ville att just den person de vände sig till var en spansk skeppare. Han erbjöd sig att segla dem dit för en skälig summa och stämde möte med dem på en krog. Candide och hans trogne Cacambo begav sig till mötesplatsen med de två vädurarna för att invänta honom där.

När han kom berättade Candide, som alltid bar hjärtat på läpparna, utan omsvep alla sina äventyr och sa också att han hade för avsikt att enlevera fröken Kunigunda.

— Då aktar jag mig allt för att segla er till Buenos Aires, sa skapparn. Ståthållaren skulle sända mig direkt till galgen och er också. Skön Kunigunda är excellensens favoritmätress.

Candide kände det som om blixten hade slagit ner och han grät länge. Slutligen drog han Cacambo avsidet.

— Hör på, käre Cacambo, så ska jag säga dig vad vi ska göra. Vi går båda två omkring med diamanter för sådär fem eller sex miljoner i fickorna. Du är mycket slugare än jag, så det är bäst att du far till Buenos Aires och hämtar fröken Kunigunda. Om ståthållaren gör svårigheter, så ge honom en miljon eller i värsta fall två. Du har inte tagit livet av någon storinkvisitor, så dig misstror han inte. Under tiden utrustar jag ett annat fartyg och reser till Venedig, där jag väntar på dig. Venedig är en fri stat och där har jag intet att frukta från vare sig bulgarer, araber, judar eller storinkvisitorer.

Cacambo skänkte denna väl uttänkta plan sitt oreserverade gillande. Han var visserligen förtvivlad över att behöva skiljas från Candide, som han betraktade inte bara som en god husbonde utan som en förtrogen vän. Men glädjen att kunna vara honom till hjälp uppvägsde sorgen över skilsmässan. De omfamnade varandra under tårar. Candide lade honom på hjärtat att inte glömma bort gumman som varit dem till så god hjälp, och Cacambo, den trogne själen, bröt upp redan samma dag.

Candide däremot stannade kvar i Surinam i väntan på att någon kapten skulle förklara sig villig att segla honom och de två resterande vädurarna till Italien. Han städsade tjänare och köpte allt som kunde behövas för en långresa. En vacker dag infann sig herr von der den Dur som var ägare till ett stort fartyg.

— Hur mycket begär ni, frågade Candide, för att segla mig, mina tjänare, mitt bagage och de här två vädurarna direkt till Venedig?

Herr van der den Dur skulle nöja sig med tio tusen piaster. Candide slog till.

— Jasså, sa den sluge affärsmannen för sig själv, den där utlänningen slänger ut tio tusen piaster utan vidare. Han måste vara stormrik.

En stund senare var han tillbaka och förklarade att han omöjligt kunde göra resan under tjugu tusen.

— Då får ni väl det då, sa Candide.

— Tänka sig, muttrade holländaren när han gick, den där karlen slänger ut tjugu tusen lika vårdslöst som tio.

Så kom han tillbaka för tredje gången och sa att trettio tusen var det absolut lägsta priset för en resa till Venedig.

— Ni ska få era trettio tusen, sa Candide.

— Fan, sa köpmannen för sig själv, trettio tusen piaster, det är som droppe i havet för den där karlen. Då råder det nog inget tvivel om att hans två vädurar släpar på ofantliga rikedomar. Men nu är det nog bäst att ta det lite lugnt. Först ska vi se till att han pungar ut med sina trettio tusen, och sen får vi se.

Candide valde ut två små diamanter och sålde dem. Den minsta inbragte, bara den, en summa som översteg vad köpmannen hade begärt. Så betalade han resan i förskott och de båda vädurarna skeppades in. Självt följde han efter i en liten båt för att stiga ombord ute på redan. Köpmannen såg sitt tillfälle och grep det. Han gav order om avgång. Fartyget lättade ankar och styrde för fulla segel och förlig vind till havs. Det dröjde inte länge förrän den bestörte och handfallne Candide hade förlorat det ur sikte.

— Detta, utbrast han, är sannerligen ett skurkstreck fullt värdigt Gamla världen!

Han lät båten vända tillbaka och steg i land utom sig av smärta och förtvivlan. I ett enda slag hade han förlorat en förmögenhet som hade kunnat fylla tjugu konungars skattkammare.

Så begav han sig raka vägen till rätten för att inför den holländska domaren framföra sina klagomål. Upprörd som han var, bultade han onödigt hårt på porten och när han kom in och skulle skildra vad som hade hänt, förmådde han inte behärska sig utan talade en smula högre än vad som kunde anses passande. Domarens första åtgärd var att bötfalla honom för förgelseväckande beteende: tio tusen piaster.

Voltaires skildring av Candides möte med den svårt lemlästade negerslaven kunde lika väl vara hämtad från dagens Sydafrika. François Marie Arouet de Voltaire föddes i slutet av 1600-talet och levde fram till 1778 och de förhållanden som då rådde mellan "vita herrar" och deras "svarta slavar" har i grunden inte ändrats i länder som Sydafrika, portugisiska Angola och Moçambique.

ter. Sedan lyssnade han tålmodigt till hans berättelse, lovade att undersöka saken så fort köpmannen hade kommit tillbaka, och utkrävde sedan tio tusen piaster i arvode.

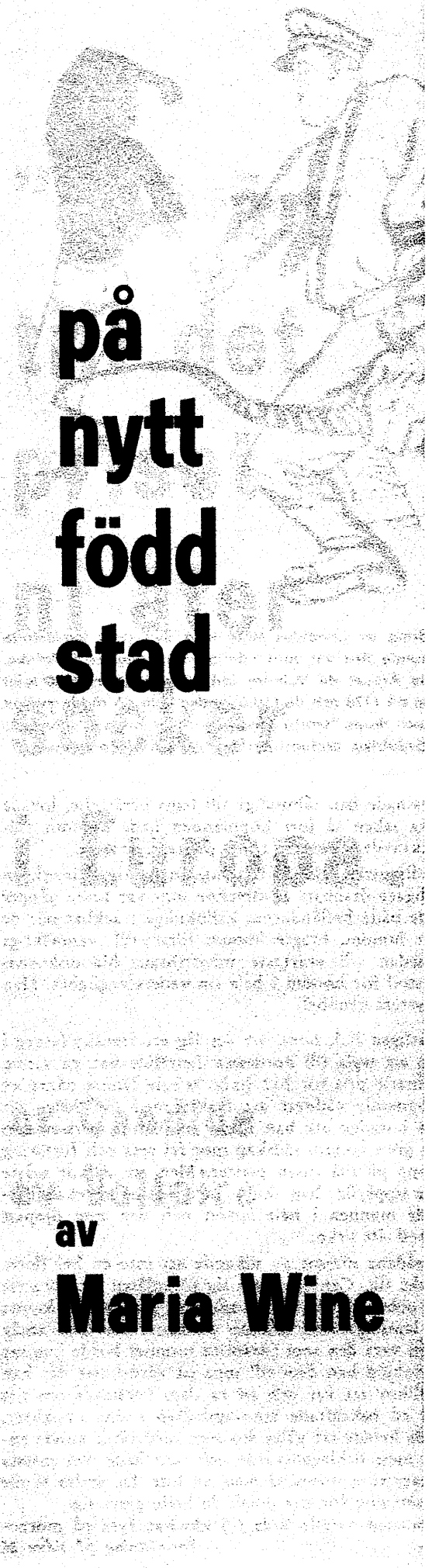
Detta handlingssätt gjorde Candide utom sig. Visserligen hade han tidigare drabbats av olyckor som var tusen gånger värre, men de båda holländarnas kallblodiga fräckhet när de plundrade ut honom, bragte honom först till vanmäktigt raseri och sedan till svartaste misströstan. Människornas ondska framstod för honom i hela sin vederstygglighet. Han försjönk i dystert grubbel.

När han slutligen fick höra, att det låg ett franskt fartyg i hamnen redo att segla till Bordeaux, beställde han en vanlig hytt till ordinarie pris för han hade ju inte längre några av diamanter dignande vädurar att frakta med sig. Sedan lät han kungöra i staden att han sökte en pålitlig person som var villig att göra honom sällskap mot fri resa och förtäring plus ett belopp på två tusen piaster. Men ett villkor måste vederbörande uppfylla: han skulle vara den av olyckan hårdast drabbade mannen i hela landet och den som djupast vantrivdes med sitt yrke.

Det kom sådana massor av sökande att inte en hel flotta skulle ha räckt till. Candide fann sig föranlåten att göra ett första urval och gallrade ut ett tjugotal, som skulle kunna tänkas vara lämpliga som sällskap på resan. Av dem ansåg sig varenda en vara den som i främsta rummet borde komma i åtanke. Så inbjöd han dem till supé på värdshuset där han bodde, på villkor att var och en av dem berättade om sitt liv och med ed bekräftade sanningshalten i sina uppgifter. Han å sin sida lovade att välja den som med rätta kunde anses vara den mest beklagansvärd och som hade den största anledningen att vara missnöjd med sin lott. De andra skulle få en viss ersättning för det omak de hade gjort sig.

Sammankomsten varade ända till klockan fyra på morgo-

Fortsättning på sidan 26

på nytt född stad

av

Maria Wine

Eilath, urgammal judisk stad, nu uppstånden ur en lång sömn som närts av drömmen om dess forna storhetstid.

Antik juvel som poleras upp med framtidens och hoppets bländande perspektiv.

Eilath, glittrande solstad, doppar tveksamt sin fot i Röda havets granitblåa vågor, lutar sin nacke mot öknens hårda och svekfulla kudde av sand och sten.

Till vänster om sig hotas den av Jordaniens massiva bergskedja, till höger av det egyptiska Sinais högt utmanande bergstoppar, men sitt ansikte speglar den naket i en skarpblå himmel.

Om dagen är Eilath gyllenvitt av värme.

Torkan dallrar i luften som en osynlig sträng av undertryckt musik.

Tidigt på kvällen kryper bergsskuggorna in över staden, fångar in den i ett frysande grepp.

Om natten samlas öknens vindar, drar genom staden med hemliga viskningar.

Öknens är Eilaths värsta fiende och natten är öknens bundsförvant: vad människan erövrat på dagen tar öknens tillbaka på natten.

Öknens kräver ständigt vakande bevakning, är lik en sjuk som envisas att bo i sin sjukdom.

Stadens hamn tycks inte riktigt ha vaknat upp, det är som om den inte vågade tro på sin utlovade storhetstid.

Lastbåtarna ligger flera veckor utan synliga tecken till arbete.

Hamnens enda kran arbetar tveksamt, dess långa arm av stål bär långsamt bort sin börda.

En blek orörlighet vilar över hamnen, inte ens snabba buketter av vita måsar lyser upp eller genombryter stillheten med sina vilda skrik, dock — flera gånger om dagen kan en flygmaskins dånande brus genomborra hamnens stillhet: efteråt tycks tystnaden ännu större.

Staden arbetar däremot snabbt: snabbare än snabbt.

Lastbilar rullar i ett genom de halvfärdiga gatorna: ständiga moln av damm virvlas upp och faller åter till ro.

Bilarna är överfyllda av sjungande, skrikande, gestikulerande arbetare som kommer från olika håll i världen: staden drar ständigt nya flyktingar till sig.

Man är på väg till gruvorna i öknens eller mot stadens utkanter för att bygga nytt, nytt — och åter nytt.

Eilath växer dag för dag: ena veckan står husen som ofärdiga block, andra veckan är de färdiga och redan bebodda.

Framför varje husblock en liten trädgård: en fläck jord som verkar patetisk med sin brist på blommor och grönt liv.

Barnen fyller genast ut de små jordfläckarna, lyser upp med sina färgglada kläder som stadens riktiga blommor.

Barnen är friska som löftesrika regndroppar.

Det är sant att det finns brist på fåglar och gamla människor, på trottoarer och gräs i Eilath.

Ty ännu är staden så ung att ingen hunnit bli gammal där.

Ännu har stan så bråttom att ingen får tid att gå drömmande på en trottoar.

Ännu hindrar öknens med sin vattentörst invånarna ifrån att uppfylla sin önskan att tumla kring i grönt gräs eller att lyssna till fågelsång.

Men — ännu är staden också så ung att alla önskningar är möjliga och arbetsglädjen lyser ur mångas ansikten, starkast lyser det bländande vita fuktiga leendet från mörkbrända unga människor, lyser upp som ett löfte om Eilaths slutgiltiga erövring av öknens förtorkade hjärta.

så här var det i Salzburg

Det stora mötet är över. Var och en skyndade hem fortast möjligt. De granna afrikanskorna i sina otroliga och vackra kläder och med stolt oböjlig hållning, okuvliga som livet självt dröjer kvar på näthinnan. De har givit färg åt rådsmötet.

Dessa ståtliga representanter för de nya afrikanska staterna är i full färd med att bygga upp en ny värld alldeles säkert med otroliga hinder och svårigheter.

Ändå blev det inte de som kom att dominera rådsmötet. Det var i stället sex små söta asiatiska blomlika personer — blommor av stål skulle jag vilja säga — tre från Nordvietnam och tre från Sydvietnam.

Nguyen Thi Binh är vice ordförande för Nationella befrielsefrontens kvinnoförbund. Det är hennes foto ni ser här bredvid. I sitt tal återger hon svindlande siffror. 800.000 människor i Sydvietnam — ett folk på ungefär 15 miljoner, har torterats, suttit i fängelser, bränts levande, ungefär en tredjedel av dem är kvinnor och barn. Hustur, mödrar och barn tvingas att se sina närmaste torteras och avrättas offentligt. En grymhet utan gränser, under skydd av amerikanska vapen.

I byn Linh Phuny fick mödrarna bevittna när deras barn brändes inne i sin skola, antänd av en napalmbomb. Rädda oss, här är så hett, hördes förtvivlade rop innan allt var slut.

En liten flicka som blivit blind av giftgas ropar:

— Öppna mina ögon, mamma, jag måste se dig innan jag dör.

Amerikanarna är inte ensamma med sina snart 200.000 man — åtta andra länder deltar aktivt. Västtyskland sänder 50.000 man, Sydkorea 17.000. Även Australien och Nya Zeeland är med. De australiska kvinnorna har demonstrerat utanför kaserner och lyckats hindra en del transporter, berättar man för oss.

Sydvietnams kvinnor älskar freden precis lika mycket som alla andra — nu kämpar de som lejon och är stolta över att kvinnoförbundets ordförande Nguyen Thi Dinh är vice OB för befrielsearmén.

Sydvietnams kvinnor är djupt tack-samma för den hjälp de får från organisationer runt världen, inte minst från de amerikanska kvinnorna, vars insatser de skattar högt. Det är ett annat Amerika än det de lärt känna.

Två tredjedelar av Sydvietnam är

befriat, det omfattar ungefär 10 miljoner människor.

Den nordvietnamesiska talarinnan berättar om de stora framstegen i Nordvietnam, en fantastisk utveckling sedan men befriat sig från 80 års kolonialt förtryck. 66 kvinnor sitter i parlamentet, i kommunala och statliga organ utgör kvinnorna 20 procent (betydligt bättre siffra än hos oss!). Skolor finns för alla barn. Studenterna är 200 gånger fler än tidigare. Det är detta land som USA nu söker tillintetgöra.

En del av de av SKV insamlade medlen fick jag tillfälle att överlämna i Salzburg. De mottogs med en tacksamhet som nästan gjorde en generad.

— Det är inte bara pengarna, det är vetskapen om människors solidaritet och medkänsla som känns så underbar för oss, förklarade man. Men visst behövs pengarna också. Vi behöver mediciner, sänd oss vitamin och antibiotica över Moskva och pengar till våra representanter i Prag eller överlämna dem direkt.

Vi fick mottaga två filmer — en från Syd- och en från Nordvietnam som vi får visa i våra avdelningar, en enastående gåva som vi hoppas skall hjälpa till att öka våra ansträngningar för

Vietnams plågade folk. Och bäst av allt, vi fick ja på vår inbjudan att sända hit två kvinnor från Sydvietnam. De kommer efter jul, antagligen i februari eller mars.

En resolution i Vietnamfrågan antogs enhälligt. Där krävs att Genèveavtalet från 1954 tillämpas, att Vietnams självständighet och enande erkännes, att striderna upphör och de amerikanska trupperna dras bort.

I Salzburg beslöts också att inkalla en internationell barnkonferens, antagligen i oktober 1966. Temat skall bli barnens bästa — uppfostran, hälsofrågor och övriga levnadsförhållanden.

Låt mig sluta denna ofullständiga och sporadiska redogörelse med några ord av Nguyen Thi Binh (se bilden). Hon berättade plötsligt så här när vi diskuterade inbjudan till Sverige.

— Jag har en son, som nu är åtta år. Han är hemma i Vietnam — i norr. Jag har inte sett honom på två år. När vi skildes hade han varit med om ett bombardemang och en av hans lekkamrater hade dödats. — Vet ni vad han sa till mig, stilla och alldeles lugn.

— Mamma, har amerikanarna inga barn?

Eva Palmaer

lagstifta om en minimilön

Vid diskussionen om låglönerna saknas ofta en bestämning av vad man menar med "låglöner". Avser man löner som ligger under en viss, vanligtvis inte närmare specificerad nivå? Eller avser man avståndet mellan de lägsta och högsta lönerna inom samma bransch, inom samma yrkesgrupp, mellan arbetare och tjänstemän eller direktörer? I det senare fallet är det så att vi alltid kommer att ha låglöner, förutsatt att vi inte avskaffar alla löneskillnader och inför en enhetslön, vilket är helt otänkbart.

Låt mig ta upp dessa två problem var för sig. Det första skulle jag vilja kalla problemet med den *absoluta låglönenivån*. Det andra rör den *relativa låglönenivån*, dvs. där man sätter de lägsta lönerna i relation till andra högre löner.

Det första problemet är i huvudsak ett värderingsproblem som kan formuleras så här: Finns det en inkomstnivå som samhället anser vara så låg att den med hänsyn till rådande värderingar är oacceptabel? Jag anser att man utan större svårigheter skulle kunna bestämma en sådan nivå t. ex. genom att utgå från ev. levnadsstandard. En av konsekvenserna vore att det sedan lagstiftades om en minimilön: Samhället skulle alltså inte tillåta människor att sälja sin arbetskraft billigare än den lagligt bestämda nivån. Mot en lagstiftning om minimilöner brukar anföras en del argument. Ett är att minimilön ofta kan bli maximallön, dvs. att arbetsgivarna betalar minimilönen men inte ett öre mera. En sådan utveckling beror på en

hel serie faktorer, bl. a. sysselsättningsnivån, tillgången på arbetskraft och inte minst de fackliga organisationernas styrka. LO:s ställning i Sverige är så stark att den säkerligen skulle hindra lönenivån att låsas vid minimilön.

Ett annat argument mot lagstiftning på detta område är att samhället traditionellt inte lagt sig i lönefrågor utan överlåtit åt arbetsmarknadens parter att lösa dem. Men det finns exempel på att samhället har ingripit lagstiftningsvägen på andra områden inom arbetslivet, t. ex. genom semesterlagstiftningen och ATP.

Ett tredje argument mot lagstiftning om minimilöner är att det finns företag som helt enkelt inte kan betala dessa löner. Men då är de vanligtvis ej heller räntabla och bör rationaliseras bort. Omskolnings- och flyttningsbidrag samt andra åtgärder för att underlätta omflyttning av friställd arbetskraft bör därför kombineras med minimilön.

Det andra problemet om låglönerna är, som nämnts, att med ett differentierat lönesystem finns det alltid grupper som har låg lön och andra som har hög lön. Fackföreningsrörelsen bör därför koncentrera sig på att verka för en minskning av löneklyftorna. Det gäller skillnader i inkomster mellan arbetare och tjänstemän, mellan arbetare och chefer på ett företag (det borde vara helt oacceptabelt att en företagschef skall ha lika stor lön som 20—30 av hans anställda tillsammans), mellan arbetare inom olika branscher och mel-

lan olika kategorier av anställda inom samma bransch och företag.

Därmed kommer vi in på ett tredje problem. Det rör de kriterier enligt vilka lönesättningen sker. Varför skall t. ex. *ansvar* i ett arbete betalas så mycket mera än *monotoni*? Den som har ett ansvarsfullt jobb får ju mycket större personlig tillfredsställelse än den som har ett monotont jobb. Därför borde det vara så att människor med monotont arbete borde få extra ekonomisk kompensation. Det gäller inte bara monotoni. Det gäller även arbete som är tungt, smutsigt, riskabelt osv. Oftast är det ju så att t. ex. tungt och smutsigt arbete kräver mindre utbildning. Men vem säger att just utbildning skall vara ett skäl för högre lön. Det gäller speciellt i vårt samhälle, där själva utbildningen inte bara är kostnadsfri utan där den enskilde får kraftigt ekonomiskt samhällsstöd för levnadskostnaderna under utbildningstiden.

Slutligen har vi ytterligare ett helt ovidkommande kriterium för lönesättningen. Det är den anställdes kön. Många av låglönegrupperna har en stor andel kvinnlig arbetskraft. Det är en fullkomligt förlegad uppfattning att kvinnor skall betalas lägre än männen. Den är odemokratisk och diskriminerande. I två artiklar i "Fackföreningsrörelsen" nr 22 och 23 visade Ingvar Ohlsson nyligen två saker: 1) den genomsnittliga timlönen för vuxna manliga industriarbetare var 1963 kr 7:91, för kvinnor däremot endast kr 5:71, dvs. mera än två kronor lägre. 2) lö-

FREDRIKA BREMER

1801 — 1865

av Gunhild Tegen

nespridningen bland kvinnor var mycket större än bland män. Medan t. ex. den genomsnittliga lönen för kvinnor i metallindustrin låg 9 procent över det totala genomsnittet, låg den i textil- och beklädnadsindustrin 5 procent under genomsnittet. Men även inom samma industrigren finns det helt otroliga spridningar. Inom metallindustrin i Göteborg var den genomsnittliga kvinnliga lönen 36 procent högre än det totala genomsnittet. I Kronobergs län däremot låg den 4 procent under det totala genomsnittet. I Göteborg tjänade alltså en kvinnlig metallarbetare 40 procent mera än hennes kvinnliga kollega i Kronobergs län. Inom livsmedelsindustrin i Stockholm var lönenivån för en kvinnlig arbetare 21 procent högre än

för en kvinnlig arbetare i Kalmar län.

Om man tar skillnaderna länsvis oavsett industrigrenarna låg Gotland lägst och Stockholm högst. Skillnaden mellan dessa två län för genomsnittlig kvinnolön var 27 procent. Man kan fråga sig hur effektivt den solidariska lönepolitiken bedrivits.

Dessa exempel kan räcka för att belysa frågeställningarna. De är även starka argument för att det behövs krafttag för att komma till rätta med den diskriminering som låglönerna innebär. Samhället och fackföreningsrörelsen kan och får inte längre negligera dessa problem såsom det hittills skett. Här har vi ett av de viktigaste områdena för reformer och dit måste arbetet f. n. koncentreras. Det brådskar.

köp inte krigsleksaker till jul

Svenska kvinnors vänsterförbund har mer än en gång väddat till föräldrarna att inte köpa krigsleksaker till barnen inför julen.

I höstas inleddes en stor reklamkampanj för en ny sådan "leksaker". Det var den amerikanska soldatdockan "G I — Joe" som lanserades som pojkarnas "Barbie" motsvarighet till. Denna soldatdocka kunde alltefter ekonomi och önskemål utrustas med bajonett, kulspruta,

kryckor (!) etc. Den kompletta utrustningen till denna dockserie skulle komma att betinga ett pris av c:a 1.200 kronor!

SKV har i ett brev till handelsministern begärt att statsmakterna måtte förhindra import av denna liksom andra destruktiva leksaker. Handelsministern har ännu inte svarat. Tills vidare får vi alltså hoppas på alla föräldrars sunda förnuft.

Du stora...

du lilla...

nyfikkare än de flesta

på människors färd,

skrivarska, olik andra, av böcker

och brev,

god, klok, nyttig.

Ur barndomens pina

samlade du vetande —

ur bittra skador

växte medkänslan.

Den jordiska kärleken lockade

och skrämde.

Äktenskapets eviga skoskav

avvisades — vemodigt.

Frihet vann du genom att avstå

från lyckan i kök och barnsäng.

Rädslan blev mod till upptäckter

av Nya och Gamla Världen

av kvinnokraft och möjligheter.

Dina små händer

byggde åt oss kvinnor ett hus

med många dörrar.

Du stora

du lilla

du kära

Fredrika!

Aleksej Tolstoj:

ASKEN

MED JULGRANSSAKERNA

samt två andra avsnitt ur Nikitas barndom

Från det stora bordet i matsalen togs duken bort. Mamma hämtade fram fyra saxar och började koka stärkelse. Och det gick till så här: från hörnskapet, där husapoteket hade sin plats, tog mamma fram en glasburk med stärkelse, hon lade en tesked av det i ett glas, sedan hällde hon två skedar kallt vatten, och rörde tills det blev en tjock gröt. Då hällde mamma kokande vatten från samovaren i gröten, medan hon hela tiden rörde kraftigt med skeden. Stärkelsen blev genomskinlig som gelé och man fick ett utmärkt klistur.

Pojkarna gick efter Anna Apollosovnas resväska av läder och ställde den på bordet. Mamma öppnade den och började plocka fram: blankt mönstrat guldpaper, silverpaper, blått, grönt och orangefärgat paper, pappkartong, askar med ljus, med ljushållare till julgranen, med små förgyllda fiskar och tappar, en ask med lätta glaskulor uppträdda på en tråd, och en ask med glasklot med inbuktade sidor, målade i olika färger, och med en liten silverögla upptill, sedan en ask med smällkarameller, buntar med gul och vit metalltråd, lyktor med små fönster av färgat glimmer samt en stor stjärna. För varje ny ask skrek barnen av förtjusning.

— Det finns flera fina saker där, sade mamma och stoppade ned händerna i väskan, men dom låter vi vara så länge. Nu skall vi börja klistra.

Viktor tog itu med att klistra girlanger, Nnkitas strutar för konfekt, mamma klipper papp och kartong. Lilja frågade hövligt:

— Tant Sasja, får jag lov att klistra en liten korg?

— Snälla lilla vän, gör vad du vill.

Barnen började arbeta under tystnad, de andades genom näsan, torkade sina nedkletade händer på kläderna. Mamma berättade under tiden, att förr i världen hörde man aldrig talas om färdiggjorda julgransprydnader, utan man måste göra allting själv. Därför fanns det då sådana mästare, som, det hade hon själv sett, kunde klistra ett riktigt slott med torn, spiraltrappor och vindbryggor. En spegel omgiven av mossor föreställde en liten sjö framför slottet. I sjön simmare två svanar, spända för en liten gyllene båt.

Lilja satt och lyssnade medan hon arbetade tyst och stilla, och ibland då det var svårt hjälpte hon till med tungan. Nikita slutade upp med sina strutar och bara tittade på henne. Och då mamma gick ut,

kunde Viktor hänga upp tio alnar olikfärgade girlanger på stolarna.

— Vad klistrar du? frågade Nikita.

Lilja log utan att lyfta på huvudet, klippte ut en liten stjärna ur guldpaperet och fäste den på den blå korgen.

— Vad ska du ha den där till? frågade Nikita halvhögt.

— Det är en ask för dockhandskar, svarade Lilja allvarligt. Men du är ju en pojke, så det förstår du ingenting av.

Hon lyfte på huvudet och såg på Nikita med sina skarpa, blå ögon. Han började rodna allt mer och mer, och till sist var hans ansikte blossande rött.

— Så röd du är, sade Lilja, som en rödbeta.

Och så lutade hon sig åter över korgen. Hennes ansikte fick ett illmarigt uttryck. Nikita satt precis som fastnitad vid stolen. Han visste inte vad han skulle säga, och inte för någonting i världen skulle han kunna gå ut ur rummet. Flickan skratade åt honom, men han blev varken särad eller förargad, utan bara tittade på henne. Plötsligt frågade Lilja honom utan att lyfta ögonen med en helt annan röst, precis som om det nu fanns en hemlighet mellan dem om vilken de talade:

— Tycker du om den här asken?

Nikita svarade:

— Jaa, det gör jag.

— Jag tycker också mycket om den — sade hon och lade huvudet på sned så att rosetten och lockarna gungade. Hon vill tillägga något, men just då kom Viktor fram till dem, stack sitt huvud mellan Lilja och Nikita och sade mycket snabbt:

— Vilken ask, var är asken?... Såna dumheter, bara en helt vanlig ask. Såna där kan jag göra hur många som helst.

— Viktor, jag ska tala om för mamma, jag, att du inte låter mej vara i fred och klistra..., sade Lilja med darrande röst och så tog hon klistur och paper och bar det till andra ändan av bordet.

Viktor blinkade menande åt Nikita:

— Jag sa till dej, att man måste vara försiktig med henne; hon är en riktigt skvallerberetta.

Sent på kvällen då Nikita redan låg med huvudet under täcket, frågade han med låg röst:

— Viktor, sover du?

— Inte ännu... Jag vet inte... Vad är det?

— Hör på mej, Viktor... Jag skall säga

dej en förfärlig hemlighet... Viktor... Ja, men sov inte då... Viktor, hör på mej då...

— Uhuuum — puuh, svarade Viktor.

Vad som kom med skjutsen

Redan i gryningen hörde Nikita i sömnen, hur man rörde om i kaminerna, och hur dörren smällde i andra ändan av huset, den som skötte eldningen bar in risknippen och ved.

Nikita vaknade lycklig. Det var en klar och frostig morgon.

Fönstren var täckta av rimfrost, som bildade mönster av taggiga blad. Viktor sov fortfarande. Nikita kastade en kudde på honom, men Viktor bara fnyste till och drog täcket över huvudet. I glädjen kröp Nikita genast ur sängen, klädde på sig, tänkte — vart? — och sprang in till Arkadij Ivanovitj.

Arkadij Ivanovitj hade just vaknat och låg och läste samma brev, som han läst igenom minst trettio gånger. Då han fick syn på Nikita, lyfte han benen samtidigt med täcket, lät dem falla ned med en duns i sängen och utropade:

— Det var en ovanlig händelse. Har du gått upp före alla andra?

— Arkadij Ivanovitj, en sån härlig dag det är i dag.

— Ja, min bästa vän, det är en underbar dag.

— Arkadij Ivanovitj, jag skulle vilja fråga er en sak — Nikita petade med fingret på dörrposten — tycker ni inte mycket om Babkins?

— Vem av dem?

— Barnen.

— Jaså — jaha — ... Och vem av barnen vill du, att jag ska tycka om?

Även om Arkadij Ivanovitj yttrade detta med sin vanliga röst, så sade han det alltför snabbt. Han stödde sig med armbågen mot kudden och tittade på Nikita, visserligen utan att le, det är sant, men synnerligen uppmärksam. Han visste tydligen något. Nikita vände sig plötsligt om, sprang ut ur rummet, tänkte efter en stund och gick ut på gården.

Över drängstugan, över bryggstugan vid branten och över hela byn där borta på andra sidan det vita fältet steg blåa rökstrimmar. Under natten hade allt mer rimfrost lagt sig på träden, och de väldiga silverpopplarna vid dammen sänkte sina snötyngda grenar, som tydligt avtecknade sig

mot den blåa frostiga himlen. Snön gnistrade och knarrade. Det nöp i näsan och ögonfransarna ville klibba ihop.

Vid kökstrappan stod Sjarok och Katok på den lätt rykande askhögen och skällde på varandra. Plumsande i snön kom Misjka Korjasjonok med en ekpåk rakt över gården mot Nikita — han skulle gå och spela boll med frusna kopannkakor på isen. Men just då visade sig på vägen till höger om byn några slädar. Efter varandra kröp de uppför braneten och mörkt avtecknade sig mot snön, plöjde de sig mödosamt fram längs den nedre dammen mot fördämningen.

Misjka Korjasjonok satte vanttummen till näsan, snöt sig och sade:

— Våra slädar har kommit från stan, dom har tagit med presenter!

Slädarna gick nu längs fördämningen, under det väldiga valvet av snötyngda silverpilar, och redan hördes snöns knarrande, medarnas gnisslande och hästarnas andedrätt.

Först in på gården i spetsen för slädarna kom som alltid den gamle gårdskarlen Nikifor med sin stora rödbruna häst Vesta.

Nikifor, en undersätsig gubbe, gick lätt bredvid slädarna i sina frusna filtstövlar som han lindat med band. Hans fårskinns-päls var öppen, skinnkragen uppslagen; över hans mössa, skägg och ögonbryn låg rimfrost. Vesta, som var mörk av svett, andades djupt och omkring henne stod ånga. Nikifor vände sig om medan han gick och ropade med kraftig men förkyld röst till slädarna bakom:

— Hallå där, vik av in mot bodarna. Hallå! Den sista släden ska fram till man-gårdsbyggnaden.

Sammanlagt var det sexton slädar. Hästarna gick raskt, det luktade svett om dem, medarna gnisslade, piskorna smällde och det stod ånga över hela raden av slädar.

När den sista släden lämnade fördämningen och närmade sig, uppfattade Nikita inte genast, vad som låg på den. Det var något stort, av egendomlig form, något grönt med en lång röd rand. Nikitas hjärta bulatde. På släden, efter vilken två kälkar var fastbundna, låg knarrande och gungande en båt med spetsig för. Vid sidan av båten stack två gröna åror fram ur släden och en mast med knopp av koppar.

Det var den present, som utlovats i det hemlighetsfulla brevet!

Julgranen

In i salongen släpade man en stor frusen gran. Pachom höll länge på med att yxa till ett kors, som han sedan satte fast. Till slut reste man trädet, och det visade sig vara så högt att den mjuka gröna toppen böjdes under taket.

Granen spred kyla omkring sig, och kvistarna, som förut varit något hopklibbade, tinade upp, rätade på sig, svällde och i hela huset luktade det barr. Barnen bar in i salongen högar av girlanger och askar med julgransprydnader, ställde fram stolar vid granen och började klä den. Men snart visade det sig, att det var för litet saker. Man måste åter sätta sig ned och klistra korgar, förgyllda nötter, träda silvertrådar genom pepparkakorna och äpplena från Krim. Med detta arbete sysselsatte sig barnen hela kvällen, ända tills Lilja somnade vid bordet efter att ha lutat sitt huvud med den skrynkliga rosetten mot armen.

Så kom julaftonen. Julgranen kläddes, gyllene glitter breddes ut över den, girlanger hängdes upp och ljus med ljushållare i olika färger sattes in den. När allt var färdigt, sade mamma:

— Och nu, barn, får ni gå ut, och titta inte in i salongen förrän i kväll.

Den dagen åt man middag sent och i all

hast, barnen åt bara desserten, en slags pudding. Det var ett enda virrvarr i huset. Pojkarna sprang i vägen överallt och ansatte alla med sin fråga — är det inte kväll snart? Till och med Arkadij Ivanovitj, som tagit på sig en svart syrtut med långa skört och en skjorta, som var så hårt stärkt, att den kunde stå för sig själv, visste inte vad han skulle göra, han vankade från det ena fönstret till det andra och visslade. Lilja gick in till sin mamma.

Solen kröp förfärligt långsamt ned mot jorden, spred ett rosenrött skimmer och dolde sig bakom disiga moln, den violetta skuggan från brunnen blev allt längre på snön. Till slut sade mamma till, att man skulle gå och klä om sig. Nikita fann på sängen i sitt rum en blå sidenskjorta med en liten julgran broderad på kragen, på fäl-len nedtill och på ärmarna, ett snott skärp med tofsar och vida sammetsbyxor. Nikita tog på sig och sprang till mamma. Hon kammade en bena i hans hår, tog honom om axlarna, såg uppmärksamt in i hans ansikte och ledde honom till den stora mahognytymån.

I spegeln såg Nikita en ordentlig och prydlig liten pojke. Kunde det verkligen vara han?

— Åh, Nikita, Nikita, sade mamma och kysste honom på huvudet, tänk om du alltid kunde vara en sådan gosse.

Nikita gick på tåspetsarna ut i korridoren och såg en liten flicka i vitt, som högtidligt gick emot honom. Hon hade en fin klänning med underkjolar av muslin, en stor vit rosett i håret; på båda sidor om ansiktet, som man inte genast kände igen, ringlade sig sex stora lockar ned över de smala axlarna. Då Lilja kom fram, gjorde hon en grimas och tittade på Nikita:

— Vad trodde du, att det var — ett spöke, sade hon, varför blev du rädd? Och så gick hon in i arbetsrummet och satte sig där med fötterna på soffan.

Nikita följde efter henne och satte sig

också på soffan, men i andra ändan av den. I öppna spisen brann en brasa, vedträna knastrade och föll sönder i förkolnade stycken. Med ett rödaktigt sken belystes ryggarna på läderfåtöljerna, ett hörn av den förgyllda tavelramen på väggen och bysten av Pusjkin mellan skåpen.

Lilja satt utan att röra sig. Det var underbart vackert, när skenet från brasan lyste på hennes kind och den lilla uppnäsan. Viktor uppenbarade sig i blå uniform med ljusa knappar och en krage med galoner, men den var så trång, att det var svårt att tala.

Viktor satte sig i en fåtölj och sade inte heller någonting. I salen intill kunde man inte höra, hur mamma och Anna Apollosovna vecklade upp några paket, ställde något på golvet och talade i viskande ton. Viktor tänkte smyga fram till nyckelhålet, men en papperstuss var instoppad från andra sidan.

Sedan knarrade dörren i korridoren på sina gångjärn, många röster och tysta steg hördes. Det var barnen från byn, som kom. Nikita borde springa till dem, men han kunde inte röra sig. På fönstrets isblommor föll ett blåaktigt sken. Lilja ytrade tyst:

— En stjärna syns på himlen.

Just då öppnades dörrarna till arbetsrummet. Barnen hoppade ned från soffan. I salen glänste granen från golv till tak av många, många ljus. Den stod som ett eldträd, skimrande av guld och glitter. Ett varmt, mäktigt sken flödade från det, doftade barr, vax, mandariner, honungskakor.

Barnen stod orörliga, betagna, hänryckta. Till salen öppnades andra dörrar, och pojkarna och flickorna från byn kom in och trängde ihop sig vid väggen. Alla var de utan filtstövlar, i yllestrumpor, i röda, skära och gula skjortor, i gula, högröda och vita klänningar.

Då började mamma spela en polka på

Fortsättning på sidan 25

”vår ide — en vanlig enkel kille”

telefonintervju med
Allan Edwall

Nog händer det spännande saker detta teaterdiskussionens är här hemma! Scenens konstnärer tar sig nya friheter och söker prövande bland material och uttrycksmedel nya vägar, nya kontaktleder till en publik som ända till helt nyss varit van att komma finkläd och nöjeslysten till snygga kulturparties. Så händer det då ibland att vi förbryllas på parketten, blir utsatta i tveksamma situationer där man inte längre kan läsa facit i programmet eller gömma sig i applådrutinen. Plötsligt måste man bestämt lyssna till det som sägs på scen, kanske till och med ta ställning...?

Sådant händer alltså, inte bara på den beväpnat experimentella teatern. Rätt vad det är kommer attacken i sammanhang man trott helt avväpnade. Säg revy, säg musical och säg sen att inte den mest skarp-tandade tiger kan förvandlas till plysch-maskot av flott kommersialism!

Men på lilla Scalateatern på Wallingatan i Stockholm spelas det sedan oktober en ”revymusical” med föga utsmyckning kring text och melodi, vilka i gengäld gnager så mycket enträgnare på publikmedvetandet.

Två skådespelare har gjort texten, Allan Edwall och Björn Gustafson. De utnyttjade pauserna under repetitionsarbetet med Svejk, den försåtligt enfaldiga medelmänniskan som Brecht lät återuppstå i andra världskriget och som Allan Edwall väl gav definitiv svensk gestalt på Dramaten.

— Hur kom det sig att ett sådant skrivande samarbete tog form av revy? Allan Edwall fick frågan i telefon, en stund före ridådags, och han svarade så här:

— Vi ville göra en sak som på något vis speglade den tid vi lever i. Vi läste pjäser, men det är knappt om nutidsmänniskor i dramatiken. Det var en sån människa vi hade i kikarn, Björn Gustafson och jag. Vår idé handlade om en vanlig kille, en medelsvensson med hela uppsättningen av vanliga attityder.

— Muscalformen, den blev ett sätt att distansera problemen, vi tänkte oss visor, att man brister ut i sång helt enkelt. Carl-Axel Dominique tonsatte den och Monikorna Zetterlund och Nielsen har väl tillrättat ett och annat i texten till förmån för sina musikaliskt betingade nyanser. Repetitionerna började i februari och premiärklara var vi i oktober.

— Hur starka intryck avsatte arbetet med Brecht? Nog spårar man dennes didaktiska handlag i texten. Ni säger: "Vad betyder det? — Tänk efter ett tag!"

Allan Edwall finner jämförelsen smickrande, men begränsar den till att gälla den raka och utätriktade hållningen i språket.

— Brecht rörde sig i en annan miljö och vände sig till en annan, mycket mera socialt utsatt publik. Det han skrev handlade också om utsatta personer, utsatta i ett mycket kärvare klimat än vårt här hemma. Vår avsikt är att göra en satir på välfärdssamhället, måste kläs i ett mycket mjukare handlag om den skall göra verkan. Brecht och hela den tyska kabarettstilen med dess starka kontraster tappar sin giltighet i svenska förhållanden. Därför sökte vi medvetet en mjukare, mera lömsk framställning. Den hårda satiren med sitt spel på stora motsättningar och hjärtare kontraster är kanske mera verkningsfull som teater, men inte som social satir — det vi ville göra tillsammans.

"Ville göra..." Man har mött den viljan många gånger i den aktuella teaterdebatten. Begreppet "skådespelarnas teater" har framförts som uttryck för strävan till frigörelse ur rollkonventionerna fram mot ett personligare engagemang i teaterarbetet. Kan skådespelaren Allan Edwalls kontinuerliga författarskap tolkas på samma sätt, som sökande efter bättre uttryck än vad den gängse pjäsrepertoaren kan erbjuda?

Jo, han har en del att säga om teatern som uttrycksform, som en levande, ständigt närvarande kommenterande faktor i samhället.

— Men i den egenskapen måste den söka sig närmare publiken. Det går inte enbart att spela upp färdiga föreställningar, så som man alltså gör i svensk teater. Vår repertoar speglar problem från 1700-talet, rör sig med begrepp som härrör ur avlägsna förhållanden. Svensk teater är fortfarande en fråga om vilka pjäser man skall spela, som om de fanns arkiverade som föreställningar i ett register, bara att plockas fram. Repertoarfrågan borde träffa engagemanget, angelägenheten för oss som lever nu, här.

— Hur angelägna är frågeställningarna i "Utsålt", hur reagerar publiken?

— Just så som man hade hoppats, det vill säga att publiken är inte homogent positiv. Om den hade reagerat som för den gamla revystilen, den som är ute enbart för att roa, ja — det skulle vi nog ha upplevt som en definitiv motgång. Men så är det inte, publikstämningen är hela tiden i rörelse. Ungefär som om den såg en valfilm det blivit lite vaj på: slagord som glider undan och snuddar vid fatala betydelse, sanningar som halkar ned och blir lite galna. Vi balanserar så att säga på sanningens rand. Det syntetiska toppspråket som vi hämtat ur reklamens glättade värld och som skummar så lätt på ytan — hälften av publiken i salongen skall gå på det och inse misstaget först efter en stund.

— Och dom gör det! Allan Edwalls röst spinner försåtligt älskvärd också i telefon, också kvarten före en ny föreställning med aktörer och publik i eftersträvad engagerad närhet.

Birgit Öhrn

Skorna

av Semjon Naringjan

På morgonen, en timma innan hon skulle vara på arbetet, kände Olga sig plötsligt dålig.

— Vänta lite grann, säger hon till mannen och lutar sig mot fönsterposten.

Vasilij hjälper henne bort till en stol. Han tycker synd om sin hustru, men han är samtidigt lite förargad. Olga är sjuk och har fått förhållningsorder om att vara ytterst försiktig med sig själv, men hon uppför sig ju som en dum jäntunge. Så fort hon blir upptänd av något, så glömmer hon att hon har dåligt hjärta. Som nu i går. Hon gick och la sig klockan elva, men en timma senare gick hon upp och satt sen vid ritbordet till klockan fyra på morgonen. Hon hade nämligen plötsligt fått en strålande idé. All right, det var en god idé. Det där huset hon håller på med blir verkligen fint. Men varför ska hon absolut få sina mest strålande idéer mitt i natten, tänkte Vasilij, i stället för att få dem på arbetstid?

Vasilij är en man som gillar ordning och system. När han träffar på osystematiska och ometodiska människor som låter sig ledas av sina infall, tackar han alltid sin skapare för att han inte är som dom.

Tyvärr är Olga så till den grad en av dom. Här sitter hon nu med ett hjärtanfall och letar i fickorna på badrocken och i handväskan efter sin medicin.

— Var i all sin dar gjorde jag av den?

Olgas hjärta började att krångla för mer än ett år sedan, så nu vet Vasilij precis på ögonblicket vad han ska göra för henne. Först gör han allt som behövs som första hjälp. Ger henne medicinen, öppnar fönstret, ringer efter läkare. Därefter gör han det som första-hjälps-reglerna inte säger något om: Klappar och kysser sin hustrus hand.

Det ringer på dörren. Det är doktorn, en söt, vänlig dam. Hon tar pulsen och skynar sig ut i köket för att sterilisera en spruta. Här sitter det en patient och det gäller livet, och läkaren har inte ens en spruta i beredskap! Vasilij tycker inte att hon är söt och vänlig längre. "Hon är av den vanliga sorten", säger han syrligt till sig själv.

— Skynda er, doktor, patienten är dålig!

Men läkaren rotar i sin väska och kan inte hitta tändstickorna.

— Var i all världen gjorde jag av dem?

Vasilij tänder med gaständaren och börjar koka upp vattnet, medan doktorn ilar till patienten med stetoskopet.

— Andas! Håll andan!

Läkaren lyssnar på patientens hjärta med slutna ögon för att kunna koncentrera sig

bättre. Ett ögonblick senare öppnar hon ögonen och blicken faller på patientens skor. De är ljus beigefärgade med stilettklackar och spetsig tå. Och fastän hon fortfarande lyssnar på hjärtat och återupprepar "andas, håll andan", så är hennes tankar hos skorna.

— En del människor är lyckliga.

Patienten slutar att andas och frågar:

— Vad menar ni, doktor! Mitt hjärta?

— Nej, era skor, de är verkligen snygga.

Med ens tar sig doktorn samman, minns att hon är på sjukbesök och ber förläget om ursäkt.

— Ursäkta, jag tänkte inte på vad jag sa.

— Kära nån, det gjorde väl ingenting, säger Olga med ett svagt leende. Och fast det gör lika ont som förut, är hon glad för

att läkaren, en helt främmande människa, tycker om hennes nya skor. Hennes man har överhuvud taget inte lagt märke till dem.

Den helt främmande människan fortsätter undersökningen. Hon sluter ögonen, men nu kan hon inte koncentrera sig längre. Hennes tankar hoppar från hjärtsjukdomen till skorna.

— Har ni haft dem länge? frågar hon.

— Skorna?

— Nej, hjärtanfallen.

— Halvannat år.

— Känns dom bra på foten?

— Utmärkt.

— Gapa.

Patienten gapar. Doktorn ser på tungan och frågar:

— Vad kostar dom?

— Tjugo.

— Inte mer! säger läkaren och börjar klämma patienten på magen.

Hennes ansikte får ett koncentrerat, anspänt uttryck. Det är tydligen något hon vill säga. Patienten blir lite uppskrämd. Har doktorn upptäckt någon ny sjukdom?

Olga försöker komma underfund med vad doktors spända ansiktsuttryck kan bero på.

— Är det något allvarligt med mig? Var så snäll och säg rent ut, viskar hon och börjar kallsvettas.

Doktorn tar mod till sig och säger viskande:

— Kan jag? Får jag lov...?

— Till vad?

— Prova era skor?

— Ähh, säger patienten lättad och sparar av sig den ena skon.

Doktorn tappar ögonblickligen allt intresse för patientens mage, tar på sig skon och går från sängen till dörren med den. Tillbaka igen. Ännu en gång till dörren.

Vasilij sticker in huvudet från köket.

— Sprutan är klar.

Doktorn säger "tack" och haltar ut i köket. Den ena foten stolpar iväg på en högklackad sko och den andra är helt utan sko.

— Vad är det fatt med henne? undrar Vasilij.

— Ingenting, hon hade bara lust att prova mina nya skor.

— Är hon helt galen?

Doktorn klappar över det plattbelagda köksgolvet och kommer haltande tillbaka. Hon tar en ampull ur sin väska, bryter den med van hand, fyller sprutan. Beundraren av ordning och system ser förvånad på det hela, så drar han sig ut i köket för att inte koka över av ilska.

Sprutan har getts och läkaren lägger sakerna tillbaka i väskan.

— Nå, hur tycker ni att dom känns?

— Bra, tack.

— Det tycker jag inte.

— Varför inte?

— Jag är förargad på mej själv. Jag köpte alldeles galna skor i går. Och doktorn sparkar av sig Olgas sko och tar på sina egna. Olga tittar på doktorsnäsor och får nästan ett anfall igen. Galna skor. Dom är ju helt riktiga. Det är precis sådana skor hon själv ville haft. Trubbig tå, senapsfärgade och allting. Först då hon hade varit i ett dussin butiker utan att finna det hon ville ha, så hade hon fått lov att nöja sig med dom här spetsiga. Hon stönade av förargelse. Doktorn skyndade fram till henne.

— Har ni blivit sämre?

— Nej... men vill ni lova att inte skratta åt mej?

— Ja.

— Skulle jag kunna få prova era skor?

Doktorn tar av sej den ena skon, Olga tar den på. Doktorn tar patienten under armen och hjälper henne försiktigt från sängen till dörren. Tillbaka igen. Till dörren en gång till. Patienten haltar åstad med den ena foten i den trubbiga skon och den andra skolös och både patient och läkare strålar av lycka.

Vasilij står i dörren och stirrar förbluffad på de två kvinnorna. Då han förut skyndsamt flydde ut i köket trodde han att det var en kvinna i huset som hade mist förståndet, nu såg det ut att vara två.

— Vad håller ni på med?

— Byter skor.

Utan vidare sätter sig kvinnorna ner på var sin stol. Doktorn tar på sig de beige-färgade skorna, patienten de senapsfärgade. Så går de båda en runda igen, stannar och trycker varandras händer. Ytterdörren slår igen. Olga går bort till sin man.

— Var nu inte sur! Jag känner mig redan mycket bättre. Har överhuvud taget inte ont längre.

Vasilij tar hennes hand och känner på pulsen. Den är normal. Vad är orsaken till denna blixtnabba helbräddagörelse? Det kan väl inte vara skorna? Vasilij ser in i hennes lyckliga, leende ögon medan han själv ser ut som ett frågetecken.

— Jag förstår ingenting, säger han.

— Du skulle förstått det om du varit kvinna. Hon rullar ihop ritningen till huset och skyndar sig till tunnelbanan. Hon hinner till jobbet precis i lagom tid.

Så nådde vi VÅRT sparmål

Det här var *vårt* sparmål. Kunde Ni känna doften i skogsbacken här, skulle Ni förstå oss. Fast Ni kanske drömer om tängdoft och salta vindar som sjunger i stagen på Er önskebåt? Eller Ert livs stora resa till andra världsdelar? Eller kanske bara om det behagliga oberoende ett sparkapital skänker?

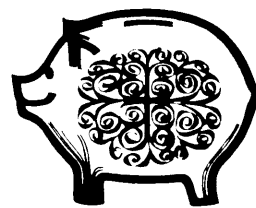
— Hur vi fick råd att spara till det här? — Familjetrygghet måste man ju ha — en individuell komplettering till det grundskydd ATP, gruppliv osv ger. Och vi valde då att spara på det kloka och lönande sättet — i en sparliv-försäkring!

Hela tiden vi sparar har vi haft tryggheten att slutsumman redan var klar om något skulle inträffa. Vi har hela tiden haft möjlighet att ta ut vårt tillgodohavande om vi behövt det. När vi under ett par år, då far var sjuk, inte hade råd att spara, behövde vi inte betala våra premier.

Av alla livförsäkringar som tecknas idag är 68% sparlivförsäkringar.

Så på den bestämda dagen kunde vi hämta ut hela kapitalet. Ja, till och med mer, för vi fick återbäring också. Och tack vare försäkringsavdraget tjänade vi åtskilliga hundralappar. Vill Ni ha ett gott råd? Tala med Folksam så kan Ni få både trygghet och ett rejält *sparkapital*!

Tack vare **FOLKSAM** SPARLIVFÖRSÄKRING

EXTRA TRYGGHET OCH VALFRIHET

Insändes till FOLKSAM, Stockholm 20

Jag önskar närmare upplysningar om Folksam sparlivförsäkring.

Namn

Adress

Postadress vikt

karriärer söker sina män

S:t Erik behöver förstärkning och ropar på män. Trots att det högtidligen och i folkvalda församlingar förklarats, att stat och kommun inte ska könsdiskriminera vid utannonsering av tjänster.

Ett olycksfall kanske? Vi ska ju tro vår nästa om det bästa. Men om S:t Erik samma dag utlyser kurs för blivande KR-män, programmerare och systemmän, så begynner tvivlet gro på hans heligaste oväld.

Men varför korsfästa Stockholms stads styresmän alldeles solo, när de uppenbarligen befinner sig i representativt sällskap. Se här vad som kom fram vid en snabb-skumning av annonsspaltarna för tre dagar.

Södertälje stad erbjuder rätt man stimulerande arbetsuppgifter som arbetsstudieingenjör.

Ett sjukhuslaboratorium i Stockholm upp-träder anonymt, när det vill ha en dam till en "framtidspäls". (Det var på Sabbatsberg).

Statskontoret vill ha en maskinskrivarska för sekreterar- och assistentgöromål. Ett billigt fruntimmer, med andra ord.

Poststyrelsen kan givetvis endast tänka sig städning i kjolar.

Centrala folkbokförings- och uppbörds-nämnden ska ha jurister eller pol. mag. Kvalificerat jobb = jobb för karlar.

SAS ska ha en chef för EDP-sektionen. Databehandling och chefspost. Alltså söker de en man.

Linjeflyg söker däremot en person med utpräglat ordningssinne för att skriva maskin. Då passar det med en kvinna.

Svenska Bostäder ska ha manlig entre-

prenadingsenjör och personalman. Som ut-hyrare med kontakt med hyresgästerna kan de däremot tänka sig en kvinnlig eller manlig person. Denna ska vara servicein-riktad, så då kan en dam gå an.

Detta var de statliga, kommunala och allmännyttiga svarta fåren. När det gäller de privata företagens personalpolitik är materialet överväldigande. Låt oss bara ta ett enda företag som stickprov. Vi tar den könsrollsavancerade DN. På två dagar hade denna tidning - den första att slopa "manliga" och "kvinnliga" i platsannon-sera - fyra egna platsannonser. Alla kvinnliga. Vilka kvalifikationer och egen-skaper var det DN sökte? Servicesinne, ordningssinne, språkkunskaper. Är perso-nalavdelningen helt fristående från den tidningsledning, som stormar mot köns-diskriminering på ledar- och kultursidorna?

Att de allra nyaste yrkena är högmasku-lina förvånar säkert många. Men titta på detta lilla stickprov:

kassaman
reservdelsman
offertman
serviceman
redovisningsman
personalman
golvvårdsman
kreditman
KR-man
PR-man
blankettman
systemman

Nu kanske någon invänder, att detta ba-ra är pedanteri. I praktiken kanske en kvin-na kan få jobbet som PR-man. Men nu är det så att den som söker arbete lusläser annonserna för att få ut mesta möjliga in-formation. Och en kvinnlig platsökande som har sekelgamla hämningar att släpa på, söker platsen som "kassörska", inte som "kassaman".

Vore detta inte något för de fackliga organisationerna att granska närmare?

Maud Sundqvist

Dagens Nyheter Onsdag 20 Okt. 1965

Karriärer söker sina män!

Har Ni tänkt på att Stockholms stad är ett av landets största företag? Så är det faktiskt. Vi ligger i topp när det gäller mängd och kan-ke framförallt variation av uppgifter. Den stora förvaltningsapparaten måste fungera smidigt och väloljat. En kontinuerlig ratio-nalisering av den stockholmska kommunalförvalt-ningen pågår under ledning av Stadskansliets Orga-nisationsavdelning. Och det behövs i dagens läge med den snabba utveckling som äger rum på alla områden!

**Nu behöver vi förstärkning
på alla nivåer!**

Även organisationsavdelningens uppgifter och ansvar växer. Vi söker nu medarbetare till verksamhetsom-råden som skiftar från exempelvis struktur- till detalj-organisation, från ADB-system till manuella rutiner, från planering av nya kontorshus till intern kontors-och industriplanering.

Ni är välkommen inom
administrativ rationalisering
sjukvårdsrationalisering
automatisk databehandling
arbetsstudier
lokalplanering

Tala med sekreterare Hammargren på tel. 54 03 60. Väl-kommen med Er ansökan till Stadskansliets Organisations-avdelning, Hantverkargatan 3 A, Stockholm K.

Ring så får ni veta mer!

indiansommar

Fortsättning från sidan 5

de ögonbrynen. Vi har ju bara börjat ännu. Ett lager till ska hon ha.

Då såg Jenny upp och hennes ögon blev större. Hon behövde inte öppna munnen för att jag skulle förstå vad hon ville säga.

— Nej, det räcker nu, Les, sa jag. Hon är ju en flicka i alla fall. Det räcker åt henne.

Jag var inte säker, men jag hade liksom en känsla av att Les kände på samma sätt som jag, fast han bara inte ville erkänna det. Nu när vi hade klätt av henne naken och tvättat henne med gyttja över hela kroppen, kunde ingen av oss glömma att Jenny var en flicka. Vi hade behandlat henne som en pojke, men flicka var hon i alla fall.

— Lovar du att inte skrika om vi släpper dej nu? frågade Les.

Jenny väntade och han tog bort handen från hennes mun.

Så snart vi märkte att hon inte tänkte skrika på gubben Howes, sprang Les och jag ner till ån och dök på huvudet i. Vi hukade oss ner så att vi bara hade huvudet över vattnet och började tvätta av oss gyttjan. Jenny satt och såg på oss och dolde sin kropp så mycket hon kunde.

Hon hade ännu inte sagt ett ord till oss.

— Det är bäst att vi klär på oss och springer hem, sa Les. Om pappa kom hit och fick tag i mej när hon ser ut så där, så slog han väl ihjäl mej.

Jenny lade handen över ögonen, när vi sprang upp ur vattnet och tog våra kläder. Vi gick bakom buskarna och klädde oss. Medan vi stod där hörde vi henne plaska i ån, när hon tvättade av sig gyttjan.

— Raska på, vet jag, sa Les. Vad gör du?

— Min combination är alldeles hoptrasslad.

— Där har du för du går med underkläder mitt i sommarn.

— Det är inte mitt fel, sa jag. Det vet du.

— Det är väl inte mitt fel heller?

— Tänker du inte vänta?

— Jag kan inte, sa han och drog sig allt hastigare undan. Plötsligt vände han och började springa. — Jag måste hem.

— Du sa ju nyss att du inte var rädd för nån, skrek jag efter honom, men om han hörde mig, låtsades han i varje fall inte förstå.

När han hade försvunnit tog jag god tid på mig. Det fanns ingen anledning att skynda på, för jag var säker på att när jag än kom hem så skulle Jenny i alla fall tala om för gubben Howes vad vi hade gjort, och han skulle gå direkt till mina föräldrar. Jag ville ha god tid på mig för att tänka ut vad jag skulle säga när jag stod ansikte mot ansikte med dem och måste ut med språket.

Jenny hade gått upp ur vattnet, när jag

drog på mig skjortan och hon hade bara att kränga underkläderna över huvudet och dra på sig klänningen för att vara färdig. Hon kom genom buskarna medan jag ännu stod och fumlade med skjortknapparna.

— Vad gör du här? frågade hon med en antydning till ett leende. Varför sprang du inte din väg med Leslie?

— Jag hann inte bli färdig förr, sa jag.

Jag tänkte börja berätta för henne vilket besvär jag hade haft med min combination, men så tyckte jag att det var bättre att inte säga något. Hon tog några steg emot mig och jag började springa.

— Vart ska du ta vägen? sa hon. Varför springer du?

Jag stannade och vände mig om och såg på henne. Nu när hon var påklädd såg hon ut som hon alltid hade gjort. Hon var sig lik till det yttre, men på något sätt visste jag att hon inte var densamma efter vad som hade hänt på stranden. Jag kunde inte glömma hur det hade känts när mina händer, lena av gyttja, hade rört vid hennes kropps mjukhet. När jag såg på henne, tyckte jag att jag kände det på nytt, därför att jag visste att under klänningen och underkläderna skulle hon alltid förbli densamma som hon var när jag först rörde vid henne.

— Varför väntar du inte på mej, sa hon.

Jag ville springa ifrån henne och jag ville springa emot henne. Jag stod stilla medan hon kom närmare.

— Tänker du inte skvallra? Tänker du inte tala om vad vi har gjort?

Hon hade hunnit fram till mig och jag vände och gick bredvid henne, ett stycke vid sidan av vägen. Vi gick genom busksnåren och genom skogen ut till vägen. Ingen människa syntes till och vi gjorde sällskap ända till hennes hem.

Just innan vi kom fram till grinden kände jag min hand snudda vid hennes. Det var så flyktigt och jag visste inte säkert, men hur det nu var fick jag för mig att hon hade tagit min hand och hållit den i sin ett ögonblick. När jag plötsligt tittade på henne för att jag ville veta om hon verkligen hade tagit min hand och tryckt den, vände hon sig om och gick in genom grinden.

Jag väntade på vägen tills hon hade gått upp för trappan och var uppe på verandan. Där stannade hon ett ögonblick och borstade av klänningen som om hon ville vara säker på att det inte fanns någon gyttja på den. När hon öppnade dörren och gick in, visste jag inte riktigt om hon hade kastat en blick på mig över axeln, eller om det bara var inbillning. Men på något sätt kände jag mig övertygad om att hon hade gjort det, därför att jag kunde känna hennes blick på mig, lika väl som jag var övertygad om att hon hade hållit min hand ett ögonblick.

— Jenny skvallrar inte, sa jag till mig själv när jag sprang hemåt. Jenny skvallrar inte, sa jag om och om igen hela vägen.

RFSU:s skapare
banbrytande
sexualupplysare
legendarisk
pionjär

ELISE OTTESEN- JENSEN

Nu kan Ni läsa hennes sensationella memoarer

Och livet skrev...

Första delen som sträcker sig till 1939. Rikt ill.

34: 50, inb. 39: 50.

"Ett stycke socialhistoria, påträngande och angelägen... med en förunderlig värme."

Stig Jutterström
Stockholms-Tidningen

Bonniers

TV RADIO TRANSISTOR

alltid ett fynd hos

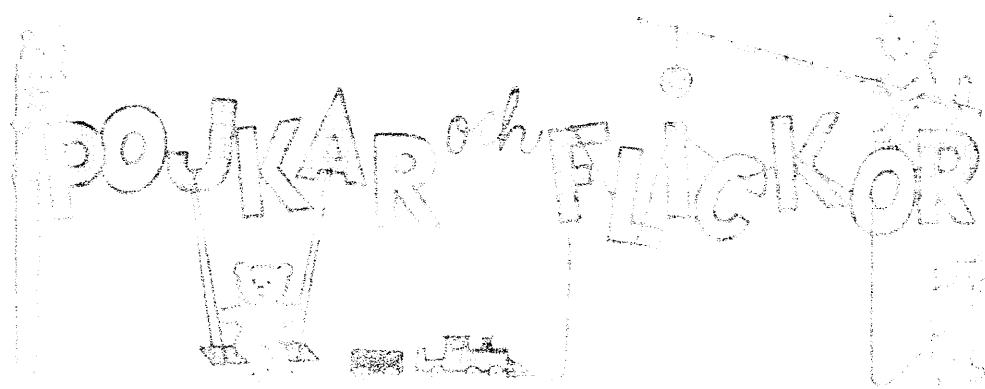
International
teve

Blekingegatan 6 - Tel. 40 96 11

vi kvinnors stödfond

Här kommer nu numren på premierna i Vi kvinnors stödfond. Plocka fram era stödfondskvitton och titta efter - kanske får ni en premie. I så fall skicka in stödfondskvittot till oss och premien kommer på posten.

87 130 595 628 754 802 887 917 924 1024 1172 1380 1483 1607
1640 1656 1817 1846 2193 2257 2295 2503 2677 2722 2770 2948 2987 3097
3216 3284 3319 3337 3412 3495 3502 3603 3689 3797 3823 3878 3889 3942

Kall-Olle och den arga tjuren

av Harry Iseborg

En dag gick Kall-Olle ut på egen hand för att försöka möta ett äventyr. Egentligen skulle han frågat mormor Stina om lov, men Kall-Olle tänkte:

— "Jag är ju så stor att jag kan klara mig själv."

Och så gick Kall-Olle ut på äventyr. Han vek in på en skogsväg och på skogsvägen mötte Kall-Olle en dräng.

— Vart ska du gå? sa drängen.

— Ut och plocka smultron, sa Kall-Olle och tittade inte på drängen, för när man inte talar sanning, har man svårt att se folk i ögonen.

— Det finns väl inga smultron ännu, sa drängen.

— Det vet man aldrig, sa Kall-Olle och knallade vidare.

— Akta dej för Bäckebergatjuren, ropade drängen efter pojken.

— Jag är inte rädd för några tjurar, sa Kall-Olle.

Pojken hoppade över en stätta och gick in i en grön hage, där vitstammiga björkar och höga ekar växte. Runt omkring hagen stod granskogen stolt och tyst.

— Undras om äventyret finns här i närheten, sa Kall-Olle för sig själv.

Mer hann han inte säga förrän han hörde ett dovt råmande bakom sig. Kall-Olle vände sig tvärt. Vad stod där och flåsade om inte Bäckebergatjuren själv?

Kall-Olle blev först stel i kroppen, ja, han blev så stel att han stod och bara bligade på tjuren. Det stora djuret flåsade några gånger och så bölade det igen. Dovt och olycksbådande. Men nu blev det fart på pojken. I ett huj

satte han iväg genom hagen, medan han skrek allt vad han orkade:

— Hjälp, hjälp! Bäckebergatjuren är efter mej! Hjälp!

Oj, vad han sprang. Men tjuren kunde också springa. Klafs, klafs, klafs hördes hans tunga steg bakom Kall-Olle.

Pojken sprang runt ett träd. Tjuren efter. Pojken hoppade över en stor sten. Tjuren efter.

Och hela tiden skrek Kall-Olle allt vad han orkade:

— Hjälp, hjälp! Bäckebergatjuren är efter mej! Hjälp!

Till slut tappade Kall-Olle mössan. Tjuren, som undrade vad en mössa kunde vara för något, ställde sig att nosa på mössan. Då passade Kall-Olle på att klättra upp i en björk. Där satt han. Tjuren stångade till mössan så att den flög flera meter, och sedan gick han fram till trädet och stångade och stångade

de, för att se om det gick att stjälpa omkull.

Nej, som tur var gick det inte. Men tjuren gick inte från trädet. Han lade sej bara lugnt nedanför och väntade.

Däruppe satt Kall-Olle och jämrade sig.

— Äh, varför ljög jag för drängen och sa att jag skulle plocka smultron. Nu kommer jag väl aldrig hem till mormor Stina och Svante och Anna-Gull och Lill-Byttan. Här får jag sitta tills jag svälter ihjäl.

Ja, så jämrade sig Kall-Olle och det hade han skäl till. Men hemma i Månbacken hade man börjat sakna Kall-Olle. Mormor Stina tittade både hos korna, grisarna, fåren och hönsen — men ingen pojke syntes till.

Då träffade hon drängen och frågade om han sett till Kall-Olle.

— Visst har jag det, sa drängen, han sa att han skulle plocka smultron, men det kunde väl inte vara nån sanning, för inte finns det smultron så här dags.

Nej, det höll mormor med om och så gick de till Bäckeberga hage. Där satt Kall-Olle uppe i trädet, och nedanför låg Bäckebergatjuren och idisslade.

— Kors i alla min dar, sa mormor och slog ihop händerna, här hade då kunnat hända en riktig olycka om vi inte hade kommit i tid. Tänk, om pojken hade somnat och fallit ner!

Så gick drängen in i hagen och körde bort tjuren, och så kunde den darrande Kall-Olle klättra ner.

Ni kan gissa om han fick bannor. Ja, han hade nog fått stryk också, men mormor tyckte synd om honom, så det fick vara. I stället sa hon, när de hade kommit hem och alla barnen var församlade kring bordet:

— Nu ska jag berätta en saga för er, en saga som handlar om hur det kan gå för den som inte talar sanning.

— O ja, mormor, berätta! ropade alla barnen.

Och så började mormor berätta

Men vad hon berättade, det får du höra först nästa gång.

en god jul och ett gott nytt år

tillönskar vi alla våra läsare — unga som gamla. Här inrymmer den önskan som besjålas av: Att det nya året måtte bli det år då alla krig tar slut.

Måtte 1966 också bli det avgörande året då de rika länderna tar itu med uppgiften att bistå de fattiga länderna som ett led i den gigantiska uppgiften för alla folk att i samverkan skapa en värld fri ifrån fruktan och nöd.

VI KVINNOR

redaktionen.

kommer jag . . .

Fortsättning från sidan 3

"Jag har ofta sagt till dig att jag föraktar lögnare. Jag har till och med förmanat dig att aldrig ljuga, inte ens ifråga om de banalaste saker, och trots det har jag ljutit för dig. Men det är ingen skam att ljuga för att kunna fylla sina patriotiska uppgifter. När du senare kommer att kämpa i en stad som liksom Saigon är full av spioner, måste du också ljuga för att bevara hemligheter."

Jag ville deltaga i kampen

Inför mig bevarade Troi ännu en viss återhållsamhet och talade i antydningar, men jag hade mycket väl förstått hans avsikter och också det som i all sin ohygglighet skulle ske. Han viskade i mitt öra:

"Mina kamrater kommer aldrig att överge dig. I fängelset har du upplevt vad solidaritet är. Inte endast jag lider. Tusentals av våra bröder underkastats tortyr av värsta slag och fortsätter i alla fall på revolutionens väg. På Saigons gator finns många människor. Tro inte att de arbetar bara för sin dagliga risportion. Också de tar del i den patriotiska kampen, där var och en har sin uppgift. Den ena har förlorat sin man, den andra sina barn eller sin bror. Gör också du som de. Deltag i aktionerna också om man tilldelar dig en aldrig så liten uppgift, också när det bara handlar om att dela ut flygblad eller överbringa ett meddelande."

Jag svarade min man:

"Jag är rädd att man inte har förtroende för mig, men jag ville gärna vara med i kampen."

Troi gick över till en annan fråga som tycktes plåga ho-

nom: "Är det sant att amerikanerna har bombarderat Norden?"

"Hur ofta?"

"En gång." (Detta samtal ägde rum i augusti 1964).

"Sköt de våra ner några flygplan?"

"Fyra plan sköts ner."

Med glädjestrålade ögon skakade Troi på huvudet flera gånger. "Anfaller de Norden", sade han, "ilar de mot döden. Om de börjar igen så följ noga rapporterna och försök informera mig ifall du ännu kan besöka mig i fängelset."

Återser jag dig ännu en gång?

Han ställde mig en massa frågor om våra vänner och bad mig: "När du träffar våra familjer så säg alla att jag ber om ursäkt. På vårt bröllop var många vänner och jag kunde inte besöka någon. Mamma är mycket ledsen, inte sant?"

I detta ögonblick avbröt en polis vårt samtal. Avskedets stund hade kommit. Jag hjälpte min man att resa sig och höll honom i armen. Jag hade en känsla av att lämna honom för alltid. Med största ansträngning lyckades jag ställa en sista fråga:

"Kommer jag att återse dig än en gång?"

Han tog mig i sina armar och kysste mig. Hans kinder var alldeles våta av mina tårar. Han såg på mig och sade med fast röst: "Jag kommer säkert att återse dig, lita på det". Jag höll mig fortfarande fast vid hans skuldra. Han lösgjorde sig från mig och smekte mitt hår. "Sträva att leva efter de kamraters exempel som du lärde känna i fängelset. Lär dig att bära allt lidande och trots det leva med glädje".

Jag följde honom till slutet av rummet och såg efter honom när hans medfänge hjälpte honom att mödosamt steg för steg ta sig upp för trappan. Sedan förde polisen mig ut.

*Glöm ej Ert hår
Jul och Nyår*

Damfrisör
Sune A Rollfeldt

Linnégatan 41 - Tel. 61 97 23

Äkta rysk **VODKA**

MOSKOVSKAYA

Systemets rek. nr

82

GÖTEBORG:

Vid köp av

Radio - TV - Kylskåp

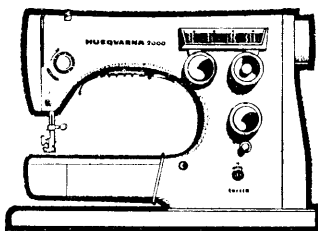
kontakta

Philip Carlsson

Radio o TV

Husargatan 24, Göteborg. Tel. 11 15 86

**Husqvarna
2000**

**Garanterat
hållbar söm!**

Husqvarna 2000 syr förstärkt tredubbel raksöm som håller även i slitplagg och elastiska tyger. Provsy idag!

Ring 50 90 25 för demonstr.

Du vet mer om

KINA

om du prenumererar på den stora bildtidningen i färg med samma namn. Den visar socialistiskt uppbygge, hur Kinas olika nationaliteter lever, Kinas vackra natur och rika uråldriga kultur. Lösnr. 1: —. Årsprenumeration 10: —, två år 15: —, tre år 20: —. För komplett lista av tidskrifter skriv till Svensk-Kinesiska Föreningen, Kungsgatan 77, Stockholm K. Postgiro 50 12 77.

Gåvoerbjudande:

1966 års kalender till varje prenumerant. Gratis provnr. mot 50 öre i frimärken.

Namn (Texta tydligt)

Adress

Postadress

vikv

tre självmord i USA som protest mot kriget i Vietnam

Ett tredje självmord i USA som protest mot kriget i Vietnam har nu begåtts. Det var den 22-årige katolske pacifisten Roger la Porte som tände eld på sig själv framför FN:s byggnad i New York och där man meddelade att han avlidit.

Polisen uppgav att la Porte tänt eld på sig själv som protest mot kriget i Vietnam. Han tillhör de katolska arbetarnas organisation, som mycket aktivt deltagit i protester mot USA:s krigföring i Vietnam.

Det andra självmordet hände bara någon vecka tidigare. Då var det den 31-årige kväkaren Norman Morrison som brände ihjäl sig framför försvarsministeriet i Washington, något som

starkt upprörde det amerikanska folket. Rörelsen mot Johnsons aggressiva krigspolitik i Vietnam har brett ut sig alltmera i hela USA.

Det första offret var som känt, Alice Herz, som på aftonen den 16 mars 1965 brände sig själv på en gata i Detroit som protest mot Amerikas aggressionshandlingar. Hennes handling har tidigare skildrats i Vi kvinnor.

Presidenten i Sydvietnamesiska befrielsefronten Nguen Huu Tho har sänt ett brev till fru Ann Morrison, hustru till kväkaren Norman Morrison. I brevet sägs bl. a.: "Sydvietnams Nationella Befrielsefront och det sydvietnamesiska folket hyllar i dag med högakt-

Norman Morrison

ning och tacksamhet er makes ädla uppoffring, som han gjorde som protest mot det smutsiga kriget i Vietnam." I brevet sägs det vidare att självmordet "visar det amerikanska folkets hjältemodiga kamp mot johnsonklickens krigshets."

Women Strike for Peace just nu

Kvinnornas fredsrelse i Förenta Stater - WSP - ger ut ett litet månadsblad. Memo. I oktobernumret 1965 läser vi om deras arbete för Vietnam, om deras kampanj mot krigsleksaker och om deras fjärde landsmöte. WSP är som bekant ingen fast organisation. I mötet, som hölls i San Francisco, deltog 80 kvinnor från 14 olika områden. De förnyade sitt löfte att "arbeta med alla grupper och folk som strävar att skapa en politisk atmosfär i vilken

internationella problem kan lösas vid konferensbordet, ej på slagfältet".

Mötet stödde entusiastiskt en aktion som föreslagits av WSP i New York nämligen att under en sexveckorsperiod insamla 100.000 undertecknade julkort med orden "Ge oss fred i Vietnam denna jul". Meningen är att varje grupp ska besöka sin Kongressman med sina kort omkring den 1 december varefter alla kort sänds till

Washington i tid så att 100 mödrar med söner i inkallelseålder kan uppvakta president Johnson med dem den 15 december. "Detta skulle bli den största och politiskt mest betydelsefulla fredsöst som hittills höjts till stöd för en fredlig uppgörelse i Vietnam". Demonstrationer till stöd för mödrarna i Washington planeras för hela landet till den 15 december.

Kan vi inte också stödja dem?

bössinsamling i Kiruna gav 651 kronor till Vietnamhjälpen

Just som tidningen skall gå i tryck kommer ett brev från Kiruna SKV-avdelning där det berättas om en storslagen aktion för SKV:s Vietnamhjälp. Under två dagar — en fredag och lördag — genomfördes nämligen en bössinsamling ute på stan och den inbringade inte mindre än 651 kronor och 90 öre.

Den starka kyla som rådde vid tillfället avskräckte ingen från att gå sina pass med bössorna och generositeten från allmänhetens sida var det som synes heller inget

fel på. Bössorna var förseglade och insamlingsresultatet summerades under polismans kontroll på polisstationen.

Detta är emellertid inte Kiruna-avdelningens enda insats i solidaritetsarbetet för Sydvietnams kvinnor och barn. Redan tidigare har avdelningen redovisat 500: — kronor och flera insamlingslistor är i cirkulation. Några av de äldre medlemmarna som inte hade möjlighet att ställa upp vid den offentliga bössinsamlingen har tagit listor omhand i stället och det berättas i Ki-

runa-brevet att bland andra Olga Vikdahl, folkpensionär, har bortåt hundralappen på sin lista.

Dessutom har SKV-avdelningen uppvaktat fackföreningarna i stan och bett om anslag till insamlingen. Hittills har byggnadsarbetarnas avdelning sänt 150: — kronor.

Allt detta är fina exempel på god aktivitet som vi hoppas skall följas på många håll runt om i landet.

ge ditt bidrag nu till insamlingen

Appellen till våra läsare att stödja SKV:s insamling till krigets offer i Vietnam har fått ett enastående gensvar. Varje dag kommer flera belopp på förbundets postgiro från enskilda givare. Små belopp och stora belopp — alla är de lika välkomna. Nu hoppas vi att ni som ännu inte hunnit till posten, när ni väl kommer dit ska komma ihåg att SKV:s postgironummer är **5 13 23**.

Alla bidrag publiceras — även de vilkas avsändare glömt att fylla i sitt namn och adress på talongen.

Flera fackföreningar har kommit med anslag och en del andra organisationer utanför SKV:s ram har också uppmärksammat insamlingsaktionen och sänt in varierande belopp.

Om vi bland SKV-avdelningarna skulle nämna ytterligare någon utöver Kiruna, som ägnats särskild uppmärksamhet på annan plats i denna tidning, så är sannerligen den lilla avdelningen i Tidaholm värd att nämnas. Därifrån har vi vid det här laget fått 155: — kronor och vi skulle gärna, om det funnits utrymme för det, klicherat deras listor. De är väl använda på båda sidor. Det märks att de passerat många händer och det är också i huvudsak en- och tvåkronorsbelopp som skrivits på. Vi har sagt det förut, men vill gärna upprepa det: Det är inte beloppets storlek det främst gäller. Det handlar främst om engagemanget för en rättfärdig sak. Och i Tidaholm är det många som gärna engagerat sig och på detta enkla sätt givit både ett ekonomiskt bidrag och ett stöd åt den nödvändiga opinionsrörelsen som måste bli allt starkare för att det ska bli slut på kriget i Vietnam.

Transpost 8.164: 78

Borlänge	50: —
Bollnäs SKV-avdelning	25: —
Kiruna SKV-avdelning	651: 90
Koskullskulle SKV-avdelning ..	50: —
Tidaholm SKV-avdelning	155: —
Sollentuna SKV-avdelning	51: —

MÅLARE HENRY KJÄLLANDER
till Eder tjänst
BONDEGATAN 65 - STOCKHOLM Sö
Tel. 43 31 89 — 41 62 59

Äkta rysk **VODKA**
MOSKOVSKAYA
Systemets rek. nr **82**

Innerstadens SKV-avd., Stblm	50: —
Hägerstens SKV-avd., Stblm ..	151: 50
Solna SKV-avdelning	260: —
Bjurslätt SKV-avd., Göteborg ..	43: —
Alafors SKV-avdelning	25: —
Hägerstens Komm. Kvinnoaktiv	50: —
Sv. Byggnadsarbetareförbundets	
avd. 146, Uppsala	50: —
Anonym givare	10: —
Edit Andréasson, Göteborg	25: —
Elsa Wiberg, Bromma	10: —
Uppsala Komm. Arbetarkomm.	25: —
Uppsala läns Komm. Partidistr.	25: —
Ragnbild Unander, Kiruna	10: —
G. A. Rönnberg, Karlskoga ..	10: —
Oskar Persson, Malmö	10: —
Bertha Svensson, Markaryd ...	5: —
Byggnadsarbetareförbundets avd.	
i Kiruna	150: —
Filip Palmberg, Degerhamn	50: —
N. Borg, Västerås	10: —
Alma Wahlberg, Ektorp	100: —
Ester Lindqvist, Vingåker	10: —
A. Åhman, Köping	20: —
Kronor	10.247: 18

ASKEN MED . . .

Fortsättning från sidan 15

pianot. Medan hon spelade vände hon sitt leende ansikte mot granen och sjöng:

*Långbenta tranor
gå vilna banor.*

Nikita räckte Lilja handen. Hon gav honom sin och fortsatte att se på ljusen; i hennes blå ögon, ja, i allas ögon tindrade julgranens ljus. Barnen stod utan att röra sig.

Arkadij Ivanovitj rusade fram till högen av pojkar och flickor, fattade någras händer och satte av i galopp med dem runt julgranen. Skörten på hans syrtut fladdrade. Medan han sprang, tog han tag i ytterligare två, därefter Nikita, Lilja, Viktor och till slut tog alla barnen i ring och dansade omkring granen.

Fortsättning på sidan 30

KONDITORIET

KUNGSGATAN 82
REKOMMENDERAS
Telefon 50 20 18

Bra inredningsdetaljer

BLÅ STOLEN, Sveav. 108

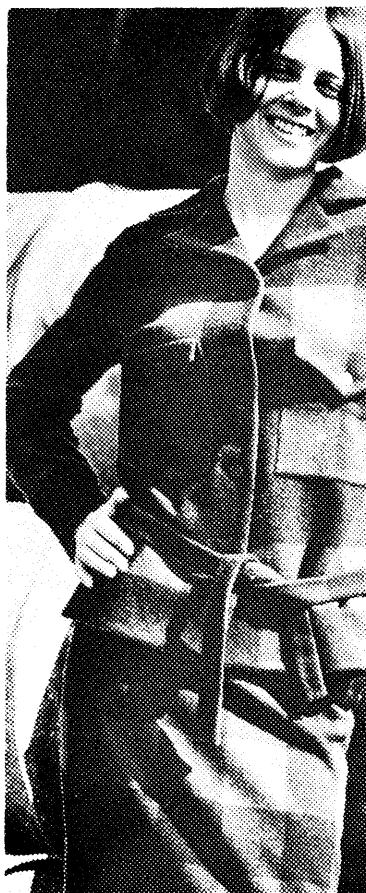
EXPRESSLOTTER
SNABBLOTTER
KVICKLOTTER
TOMBOLALOTTER

Låga priser — snabb leverans.
Illustrerad prislista på begäran.

G. V. GAJNER AB

Box 9, Bromma - Tel. 08/25 84 00
Tunnlandet 11, 5 tr.

marimekko

Bland Marimekko's ylle-
dräkter finns det många
som passar såväl unga
fröken som hennes mormor.
Bilderna visar "Mästerskyt-
ten", en dräkt i skön rut-
flanell. Pris 335: —.

Stockholm: Kungsgatan 2,
Storgatan 19.

Malmö: Södra Vallgatan 5.

KAOS

i Gamla stan

är en visrestaurang som Saga Sjöberg
öppnat och som blivit alltmer populär
för sitt franska kök och sin ljuvliga at-
mosfär med sång och musik från kl 8.

Kaffe med väfflor från kl 6 — Öppet
till kl 11.30.

Stora Nygatan 21 — Telefon 20 58 86

vi kvinnor

Nummer 7 — 1965 — 17:e årg.

Redaktör: BIRGIT JANSSON

Ansvarig utgivare: VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:

GUNNEL GRANLID — MAUD SUNDQUIST — BIRGIT ÖHRN

Annonser: BIRGIT VINNA, Gimågat. 40, Johanneshov.

Tel. 48 59 70

★

Utkommer med nio nr per år

Prenumerationspris per år 8 kr. Lösnummer 1: — kr.

Postgiro 5 13 23 — Norrtullsgatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS VÄNSTERFÖRBUND

Tel. 32 80 96

Sjühäradshögens Tryckeri AB, Borås 1965

årets bästa bilköp

SKODA 1000 MB

under 9.000 på gatan i Stockholm och Trelleborg

Ifyll och insänd denna kupong
till Vale Bill AB, Vänersborg,
så får Ni en utförlig broschyr
om nya Skoda 1000 MB.

(Var god texta namn o. adress)

Namn

Bostad

Postadress

”DET ÄR TILL . . . Fortsättning från sidan 9

nen. Medan Candide satt där och lyssnade, tänkte han mer än en gång på vad den gamla hade sagt på resan till Buenos Aires, när hon slog vad om att det inte fanns en människa ombord som hade förskonats från stora olyckor. Och för varje öde som rullades upp, vandrade hans tankar till Pangloss.

— Han skulle allt, tänkte han för sig själv, ha haft bra svårt att försvara hållbarheten i sitt filosofiska system. Jag önskar verkligen att han hade varit här. Om allt är inrättat till det bästa, så skulle det då vara i Eldorado, men sannerningen icke i världen för övrigt.

Slutligen bestämde han sig för en stackars lärde, som i tio års tid hade arbetat för bokförläggarna i Amsterdam. Så vitt han kunde förstå fanns det inget yrke i världen mer ägnat att ge avsmak.

Den lärde mannen, som i förbigående sagt var en hygglig karl, hade blivit bestulen av sin hustru, misshandlad av sin dotter, som rymde med en portugis. Han hade nyligen mist den lilla syssla som givit honom ett knappt uppehälle och prästerna i Surinam förföljde honom, därför att de ansåg honom vara socinian.

Det måste likväl erkännas att allihop de andra var minst lika hårt prövade som han, men Candide hoppades att samvaron med den lärde skulle hjälpa honom att bättre uthärda resans enformighet.

Medtävlarna tyckte också att Candides beslut var högst orättvist, men de lugnade sig när han gav dem hundra piaster var som plåster på sårén.

Följ debatten om krig/fred i FREDEN

FRI — ORÄDD — KONCENTRERAD

Begär provnummer eller prenumerera nu för 1966!

Helår (20 nr) 15 kr, halvår 8 kr.

OBS! Halv pren.-avg. för skolungdom och pensionärer.

Tidningen Freden, Jungfrugatan 30, Stockholm Ö

Postgiro 60 38 73

Konditori Elisabeth

Olaus Magnus väg 40 — Johanneshov — Tel. 49 17 19

Innehavare: A. Ornerud

TÄRTOR, ÄVEN PÅ BESTÄLLNING,

BAKVERK, GLASS, LÄSKEDRYCKER M. M.

Gör ett besök, det lönar sig!

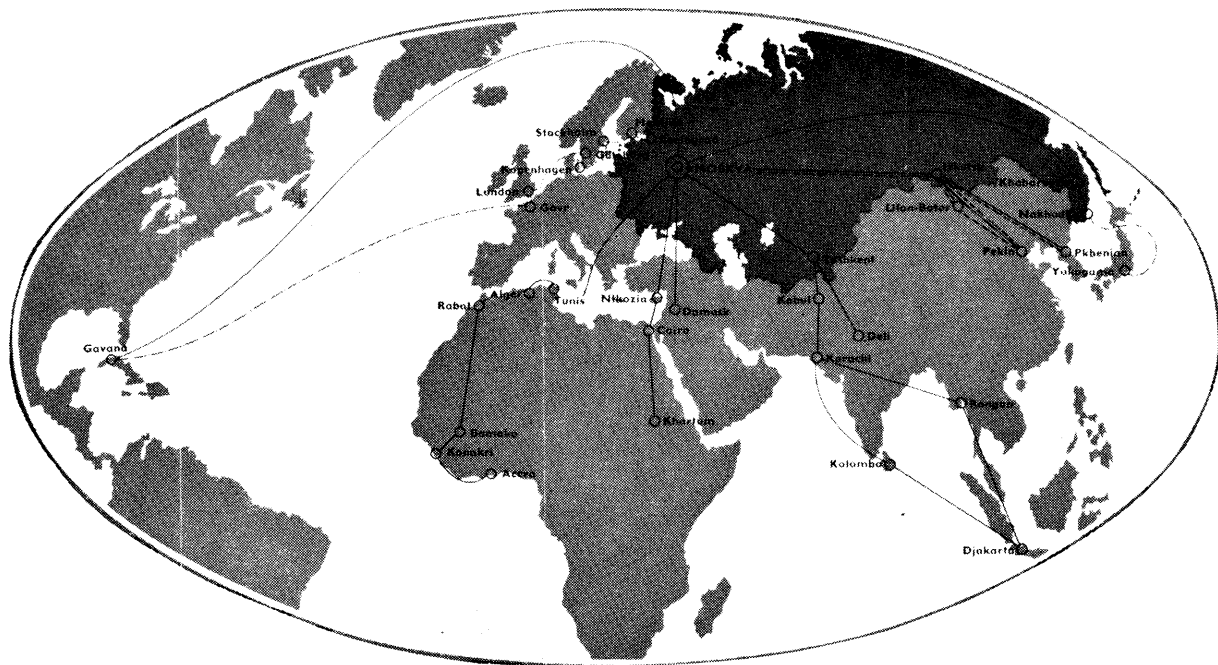
FÖR PRISMEDVETNA DAMER

Crimplenklänningar fr. 39:75
Terylenklänningar fr. 29:75
Kjolar i olika kvalitéer fr. 14:75

Atelje Klänningen

SPECIALITET: stora storlekar

OBS! Fleminggatan 29 - Tel. 51 60 30

TRANSIT GENOM SSSR

billigt, bekvämt, intressant!

Kortaste väg från Skandinaviens länder till Mindre Asien, Mellersta och Fjärran Östern går över Sovjetunionens territorium. Och en sådan färd via SSSR behöver bara kosta *hälften så mycket* som annan alternativ resrutt.

En transitresa genom SSSR innebär emellertid inte bara att resenären spar tid och pengar. Föga anar människor hur man även under ett kort besök i Sovjetlandet kan bilda sig ett perspektiv av samhället och dess medborgare.

När Ni reser på SSSR:s territorium — t. o. m. under kort transituppehåll — erfar Ni omfattningen och tempot i sovjetstatens sociala utveckling, dess folkhushållnings, vetenskaps och kulturs landvinningar.

Ni får se och närmare lära känna Sovjetmedborgarna och kommer att förnimma deras uppriktiga strävan att utveckla goda relationer med alla folk.

Om Ni önskar stifta närmare bekantskap med Sovjetunionen, stanna en dag eller två i Moskva, Leningrad eller någon annan stad! Överallt står INTOURIST till tjänst och ger Er upplysningar av alla de slag.

Betrakta ovanstående karta över internationella passagerarlinjer, som förbinder Sovjetunionen med många länder i världen, och begagna Er vid planerandet av Er resa av möjligheten att resa genom SSSR. *Ni kommer att bli nöjd!* Beställ Er resa hos svenska rese- och turistbyråer vilka samarbeta med INTOURIST. Ni flyger naturligtvis med AEROFLOT!

Närmare upplysningar genom

**INTOURIST och AEROFLOT
INFORMATIONSBYRÅ**

Sergelgatan 21, Stockholm C. Tel. 08/21 59 34, 21 53 76

Barell

DAMFRISÖR
Klippningsexpert

Styrmansgatan 2 - Stockholm Ö
Tel. 62 09 90
Kvällsöppet — Drop in

Nu kan Ni köpa

PÄLSAR *på* 20-KONTO*

till kontantpriser utan räntor

*betala 20 % i handpenning och resterande på 20 månadsbetalningar

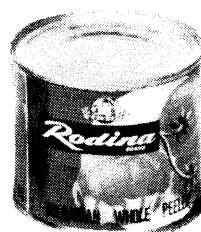
Se säsongens vackra pälsar i vår nya specialbutik

CARLBOMS PÄLS
Karlbergsvägen 46

Måndagsöppet till kl. 20.

Piffa upp julens bord med läckra grönsaker

De bulgarska frukt- och grönsakskonserverna har rönt stor uppskattning i svenska hushåll

*Prova (om Ni inte gjort det
förut) t. ex.:*

Donausallad
Marinerad paprika
Haricots verts
Skalade tomater
Tomatpuré
Tomatjuice
Aprikossylt
Hallonsylt
Jordgubbssylt
Hallonkompott
Jordgubbskompott

Vinbladsdolmar

En originalrätt från Balkan,
som på sin tid utgjorde fö-
rebilden till våra kåldolmar.

Generalagent:

AB S. J. NORMAN

STYRMANSGATAN 5, STOCKHOLM Ö.

Tel.: 08/63 01 40

eller besök Tjeckoslovakiska turistbyrån och
Tjeckoslovakiska flygbolaget i Hötorgscity,
Sveavägen 9—11¹, Sthlm C. Tel.: 08/20 72 90.

Fira jul och nyår i Tjeckoslovakien

Sju dagars uppehåll med kost och logi

kan Ni få från

200 svenska kronor

Det är lönande
att sy själv
och välja tyget hos

Lindholms

Tulegatan 22 Tel. 32 43 07

STOCKHOLM

POLSKT piano "CALISIA" 7-1/4 Oktav Klaviatur

Höjd 105 cm, bredd 145 cm och djup 58 cm.

Levereras trimmad och stämd mot fri transport inom
Stor-Stockholms-området.

5 års garanti gällande alla mekaniska delar liksom
hållfastheten i träarbetena.

En gratis stämning under första året ingår i priset
som är

NU ENDAST 2.600 kr inkl oms

Säljes även på låneköpsplan till låg kostnad.

kulturcirkeln

Sveavägen 41
Telefon 20 50 35

ASKEN MED...

Fortsättning från sidan 25

Jag skall gömma guldets mitt, guldets mitt,
Jag skall gömma silvrets mitt, silvrets mitt...

sjöng barnen från byn.

Nikita rev till sig en smällkaramell från granen och slet ut den. I den låg en pappersmossa med en påklittrad stjärna. Genast smällde alla de andra karamellerna, det luktade knallpulver, det prasslade om de tunna pappersmossorna.

Lilja fick ett pappersförkläde med små fickor. Hon tog det på sig. Hennes kinder var blossande röda som äpplen, läpparna var nerklätade med choklad. Hon skrattade hela tiden, när hon tittade på en jättestor docka, som satt under granen på en liten kista med dockstyrrel.

Och där under granen låg, inlindade i brokiga dukar, paket med julklappar till pojkarna och flickorna. Viktor fick ett regemente tennsoldater med kanoner och tält, Nikita — en riktig sadel av läder, tyglar och ridspö.

Nu hörde han bara, hur nötter knäpptes, hur skalen knastrade under fötterna, hur barnen andades genom näsan, då de vecklade upp sina julklappar.

Mamma började spela på pianot igen, runt granen dansade man i ring och sjöng, men ljusen höll redan på att brinna ut, och Arkadij Ivanovitj hoppade fram och blåste ut dem. Granen blev mörk. Mamma lade ned locket på pianot och sade till alla, att de skulle gå in i matsalen och dricka te.

Men Arkadij Ivanovitj var genast framme och ordnade en långdans, och i spetsen för tjugofem barn sprang han i vindlingar genom korridoren in i matsalen.

I tamburen slet sig Lilja lös ur kedjan och stannade för att hämta andan och såg skrattande på Nikita. De stod, där pålsarna hängde. Lilja frågade:

— Varför skrattar du?

— Det är ju du som skrattar, svarade Nikita.

— Varför ser du så på mig?

Nikita rodnade, gick närmare och, utan att själv förstå, hur det gick till, böjde han sig mot Lilja och kysste henne.

Hon sade genast mycket snabbt:

— Du är en bra pojke, jag har inte sagt det till dig förut, därför att ingen skulle få veta det, det är en hemlighet. Så vände hon sig om och sprang in i matsalen.

Efter teet ordnade Arkadij Ivanovitj pantlekar, men barnen hade blivit trötta och ätit sig mätta och förstod inte så bra, vad det var fråga om. Till slut var det en helt liten pojke i en prickig skjorta, som somnade, ramlade från stolen och började gråta högljutt.

Mamma sade, att julfesten var slut. Barnen gick ut i korridoren, där deras filtstövlar och pålsar låg längs väggen. De klädde på sig och skyndade alla tillsammans ut i kylan.

Nikita gick med ut för att följa barnen till fördämningen. När han gick ensam tillbaka hem, lyste månen högt uppe på himlen med en blek ring skiftande i regnbågens färger. Träden nere vid fördämningen och i trädgården stod i vitt och verkade kolossala, som om de hade vuxit och sträckt på sig i månskenet. Till höger tonade ett vitt fält ut i isande mörker. Vid sidan om Nikita rörde sig en lång skugga med stort huvud.

Nikita tyckte, att han gick i drömmen, i ett förtrollat rike. Bara i ett sagorike kan man känna sig så egendomligt lycklig till mods.

BJÖRKHAGEN:

RENARDS KONDITORI

Båstadsvägen 8

Tel. 59 47 10

BJÖRKHAGENS SJÄLTVÄTT

Kem.- och vittvätt

Halmstadsvägen 41, tel. 49 03 02

Björkhagen Centrum (läkarhuset)

Ö p p e t:

Måndag—fredag 9—20,

Lördag kl. 9—14.

Julhandla hos

ALMS MANUFAKTUR

Båstadsvägen 7. Tel. 59 23 00

KÄRRTORP:

Julhandla på hemmaplan

Bra tips för hela familjen.

Mova-Textil

Kärrtorpsplan • Björkhagen

KÄRRTORPS BLOMSTERHANDEL

Kärrtorpsplan - Tel. 59 72 15

Sveas Gotthörna

Kärrtorpsvägen 83

håller öppet till kl. 20 måndag till fredag

och till kl. 18 lördag och söndag.

BAGARMOSSEN:

Prisbilliga kvalitetsskor

för hela familjen

Skohuset Nordex

Emåg. 86 - Bagarmossen - Tel. 39 24 17

ALLT I BRANSCEN

(kvällsöppet)

Evas Frukthop

LAGAPLAN 6 — BAGARMOSSEN

Telefon 49 58 87

JULKLAPPAR

FÖR HELA FAMILJEN

STENMANS FÄRGHANDEL

Eslövsvägen 4 - Tel. 49 88 79

Köp K L A P P E N hos

O. L:s Manufaktur

Emågatan 29 — Bagarmossen

Tel. 48 03 47

Bagarmossens Blomsterhandel

Lagaplan — Telefon 39 19 39

HAMMARBYHÖJDEN:

JULSHOPPA hos Mays Shop

vid T-banan,

Hammarbyhöjden

Ulricehamnsvägen 2,

Johanneshov

Tel. 59 78 52

Allt i frukt

Presentkartonger

Rikhaltig sortering i livs

Öppet till kl. 22 alla dagar.

HÄGGSTRÖMS BLOMMOR Efr.

Finn Malmgrens plan 5 - Johanneshov

Tel. 49 65 53

RUNES KEMTVÄTT

Finn Malmgrens väg 42

Vid köp av JULCIGARRETTOR kom till

RUNESAMS IMPORT

Olaus Magnus väg 40. Tel. 49 53 57

NÅGON ATT KOMMA IHÅG?

Vid olika tillfällen ställs man inför problem när det gäller uppvaktningar. Önskar ni ge en personlig present som uppskattas besök eller tillskriv

PRESENTAFFÄREN

Kungsgatan 84, Stockholm K. Tel. 54 74 90

Stor sortering av inhemska och utländska handarbeten, keramik, glas och koppar samt litografier, ur, bijouterier och parfym.

██

Äkta rysk **VODKA**

MOSKOVSKAYA

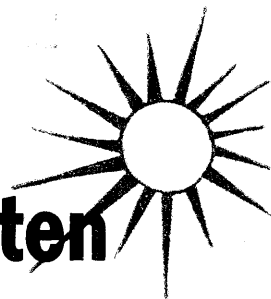
Systemets rek. nr

82

██

kåseriet:

inkvisitorn vid kassaapparaten

Affärslivet bjuder på många egen-
domligheter. En av dem är snabb-
köpskassörskan i min Konsumbu-
tik. Säkert har hon flera goda
egenskaper. Kanske är hon ord-
ningsam och snabb, möjligtvis är
hon bra i att sköta en räknema-
skin, troligtvis är hon ganska
kvikttänkt. Detta uppväger emel-
lertid inte det faktum att hon
definitivt inte skulle vara snabb-
köpskassörskan. Jag känner inte
till varför hon hamnat där. Hon
är antligen ett offer för en av
dessa nycker som livet kan bere-
da oss.

Jag närmar mig henne med
samma känsla som jag trädde
fram inför min handarbetslärar-
inna med mitt solkiga, illa hante-
rade handarbete. När det är min
tur rycker hon till sig korgen
med matvaror och börjar genast
slå in priserna. Jag kan förstå att
en jäktad kassörskan inte har tid
att intressera sig för kunden, men
även då jag är ensam i butiken
uppträder hon lika mekaniskt
utan att med en min förråda att
vi de senaste sex åren nästan setts
varje dag över de mängder av va-
ror jag inhandlat.

I början, för sex år sedan alltså,
kunde det inträffa att jag fram-
ställde en försynt fråga vad dags-
priset var för äggen eller hur
mycket filmmjölken hade stigit i
pris. Ibland fick jag svar, ibland
tycktes inte kassörskan ha hört
min fråga. Då hon svarade gjorde
hon det i en ton som om jag
djupt förnärligt henne på något
sätt eller förolämpat henne per-
sonligen. Nu säger vi aldrig ett
ord. Tigande plockar jag in mina
varor. Det enda som hörs är
prasslet från påsarna och rasslan-
det av mynten i kassaapparaten.

Häromdagen bröt jag emeller-
tid vår fem års långa tystnad. Jag
upptäckte nämligen att kassör-
skan slog fel på kassaapparaten.
Dessutom glömde hon att ta med
en liter mjölk. Jag kämpade med
mig själv om jag skulle ta till or-
da. Kassörskan tittade misstänks-
amt på mig då jag dröjde med

att betala. Hon lurade på mig
bakom sin svarta apparat. Hon
tror att jag inte har pengar, slog
det mig plötsligt. Jag plockade
hastigt fram några tior, fingrade
på kvittot, pekade på ett par siff-
ror.

— Jag undrar, sa jag med lite
tunn röst. Kan det här vara rätt?
Jag tror inte ni fick med mjölken.
Här står 2.55. Vad är det?

Hon stirrade på mig nästan ha-
tiskt. Jag ångrade genast att jag
sagt något, började hastigt plocka
ner varorna, då hon med sin hår-
da röst avbröt mig.

— Vad är det här då? sa hon
och pekade med en ilsken gest på
äggen.

— Jasså, äggen, mumlade jag
förvirrad. Kanske hon hade slagit
ihop mjölken med något annat
tänkte jag. Hon är ju så snabb.
Vad kan grädden kosta? Hon har
säkert tagit med grädden och
mjölken i samma siffra. Men jag
såg ju tydligt att apparaten inte
slog in mjölken. Den kostar en
krona jämt. Hon slog aldrig in
en krona. Jag gjorde ett nytt
försök. Med osäker röst började
jag.

— Men mjölken. Den kostar
väl en krona jämt eller har den
stigit? Och här är bara fyra pos-
ter och fem varor.

Jag kan inte beskriva det ut-
tryck mina ord gav åt kassör-
skans ansikte. Dragen stramades
år, hon fick något dolskt över
blicken. Tänk att ifrågasätta hen-
nes kompetens! Hennes elaka lil-
la mun liknade en skrumpen val-
nöt. Hon slet åt sig en pappers-
kasse och slängde ner mina va-
ror i den föste den hastigt åt si-
dan och vände sig från mig med
en fnysning.

Jag stod kvar osäker och av nå-
gon anledning kände jag mig
skamsen. Jag vet inte varför men
denna kassörskan får mig alltid att
känna mig sådan. Inte för min
egen skull utan för hennes, för
att hon är sådan hon är och an-
tagligen aldrig blir annorlunda.
Hennes attityd att behandla mig

(och alla andra kunder) får mig
att känna mig brottslig också. I
varje fall känner jag mig alltid
försvarsberedd då jag går fram
mot kassan, försöker göra mig
hård. Hon gör mig också nervös
för man har alltid en känsla av att
man stör henne alldeles kolossalt
då man kommer där och vill be-
tala. Man måste nästan be om ur-
säkt för att ha handlat i butiken
och för att man tvingas besvära
henne om räkningen. Man fum-
lar med pengarna och trasslar in
sig i nylonkassen. Känner den ky-
ligt granskande blicken.

Förmodligen utgår denna ef-
fektiva dam från att kunden all-
tid försöker lura henne, precis
som en del kunder alltid tror att
handlarna och affärsmännen är
några riktiga skojare.

Vid ett tillfälle fick min dot-
ter ett tuggummi för 25 öre.
Framme vid kassan råkade jag
glömma att tala om att flickan
fått tuggummit. Med sin vanliga
inkvisitoriska röst frågade kassör-
skan:

— Nå det där då. Kommer in-
te det härifrån va?

Jag bad förstås om ursäkt för
att jag glömt bort tuggummit
men ingen kunde missta sig på
att hon på allvar trodde att jag
försökt smita undan, att jag för-
sökte tjäna 25 öre på Konsum.

De enda tillfällen jag sett hen-
ne något dra på munnen är då
chaufförerna kommer från stan.
Då nojsar dom lite grann men
också då är hon ytterligt snål på
vänligheter. Hennes humor är av
det gallsprängda slaget som mera
verkar utmanande än lättande.

Detta är inget nidporträtt och
naturligtvis är min kassörskan ing-
et typexempel. De övriga kassa-
biträdena i min butik är ytterst
rara och hjälpsamma. Nej, hon är
bara ett sorgligt exempel på en
människa som hamnat på fel plats
i livet. Säkert slår hon in kött-
färs utmärkt och kanske hon ock-
så kunde bli en bra svarvare. Men
snabbköpskassörskan borde hon
aldrig ha blivit.

Kraka

julkryss 65

Lösningen skall vara redaktionen tillhanda senast den 25 januari. Märk kuvertet "Julkryss 65". De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser.

ALFA	NU I FULLGÅNG	BREV-BÄRARE	BÅT-MATERIAL	EJ PÅ JULGRAN	PÅ ADAS ÅK	AKTUELLT BAKVERK	STAT-LIGT VERK	VILSE-LEDA	FARLI-GA NU	PÅ EL-APPARAT	KANSKE I JULGRAN	I KASSA EFTER JUL	GÅR SO-LENTI-DIGT NU	MISSISSIPPI	RIKT-NING
BESÖKS LIVLIGT NU														LITUM TILJUL-SKINKA	
BERGS-KEDJA					BRINNER DET UPP ELNER?					WEBER-OPERA					
ANA-LOGA					GÖRS HAM-PA AV		ÅTS VÅL EJ JUL-AFTON								YTOR
DÄR KAN MAN FÅ LA FELA										FRÄT-SKYDD		O-FRUKT-SAM	POSI-TION	KRANS-MATE-RIEL	
BE-TYG		DY		VIND-SKYDD			TAGEN PÅ ORDEN		TROLL-KARL						
KRAKAS KLAD-NAD				PÅ JUL-MOR-GON					MED STAD O BYGEL				VÅR-MAN		
VÄNLIG FÖR-KORT-NING				KLUM-PIG		FÖR JUL-TRÄD		BLAND JUL-GOTTER	PÅ KOM-PASS		SLUDD-RA ARTIG				
NEGA-TION			EFTER MELG		SNÄLL FYR				VÄNTA BARNEN PÅ				ASA-LÄRAN	KLASS-MÄRKTRISSOR	
A I SKA-LA			MED LÄS PÅ RESA									HAND-LED			
SLÄS NU IN I MÅNGD		STICKS LÅDA							GODA TILL STEKEN	IAKT-TAGIT		I OST		SEGER-TECK-EN	
ELEGI							30/10					VÄRLDS-FÖRBUND			VIKTIGT PÅ JUL-BORDET
RINGA				BÖRSYD AFRIKA BLI	DUR EL-MOLL-TON		KAN VARA BREDA							MÄTT-EN-HET	
ADEL SPRING ARE					SIG. FLOD SEX			AVISA KÄND INDER			AKTUELL GUBBE	DATIV	ARAB-NAVN		
AN-RO-PÅ		SMÅ-LIGT RUM-LARE					MO-DERNT					SKIFTAR SNART ÖKANT GARDE			VARA RÄDD OM
FRANSK STAD						FORT-FARAN-DE	SPORT-EVENE-MANG			PORT-SALUT TÖMMA				KVARLE-VA I NAMN BÖNA	
			SKA VI GRAN FÄNGOR FALLER				INNE EN DEL RUNDA RÖDA						GÄRMAN PÅ NORGE		
TÄR OSS UT I VÄRLD-EN					LIGGER KIRKE-NÄS							FÄRD-LEDA-RE			
KANSKE MED MÅBEL	BLÅNGA	BIBEL-DEL			KORT FÖR MÖ	MELLAN OSS OCH DAN-MARK							OXE NU KORT		
POST-BEFÖR-DRAN								ANNO DOMI-NI AVISA			GRUS	KRING-JUL-GRAN			
		SCHW. FLOD				ISÄR			GJORDE KOR-SÄR					FÖRUT I TIDEN	
SVAR ATT BLI AV MED					SKINK-LEVE-RANTO RER							BÖREJ JUL-GRAN VARA			

Lösningen insänd av:

Namn

Bostadsadress

Postadress

(Med detta nummer medföljer som bilaga ett inbetalningskort)

nr 8-9

Pris 2: - kr